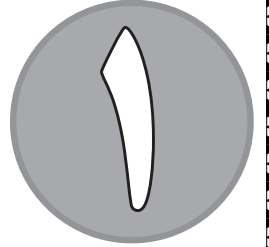




دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۲/۱۰/۱۵



آزمون ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲

(آزمون هدیه)

آزمون اختصاصی  
دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.				
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰
ریاضی و آمار	۱	۲	۳	۴	۶
علوم و فنون ادبی	۱	۲	۳	۵	۶
جامعه شناسی	۱	۲	۵	۷	۸

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۵۰	مدت پاسخ گویی: ۷۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۲۰	۲۱	۴۰	۳۰
۳	اجباری	جامعه شناسی (۳)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰

## پدیدآوردگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، حمیدرضا سجودی، علی شهبازی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی	ریاضی و آمار
محسن اصغری، سیدجمال طباطبایی نژاد، محسن فدایی، کاظم کاظمی، حمید محدثی، یاسین مهدیان	علوم و فنون ادبی
آزیتا بیدقی، کوثر شاهحسینی	جامعه‌شناسی
نوید امساک، محمد داورپناهی، کاظم غلامی، سیدمحمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، علی محسن‌زاده	عربی زبان قرآن
میلاد باغ‌شینی، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، علی محمد کریمی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ
فاطمه سخایی، محمدعلی خطیبی، امیرحسین کاروین، محمدابراهیم مازنی، حمیدرضا محمودی‌ها	جغرافیا
محمدحسین غلامی، سؤالاتی از کتاب آبی پیمانهای با تغییر	فلسفه

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	محمد حمیدی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	یاسین مهدیان	یاسین مهدیان	مهتاب شیرازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاهحسینی	کوثر شاهحسینی	آرش مرتضایی‌فر	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	آیدین مصطفی‌زاده	آیدین مصطفی‌زاده	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
جغرافیا	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	محمدحسین غلامی	محمدحسین غلامی	امیرحسین کاروین	سوگند بیگلری

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

آمار و احتمال  
الگوهای خطی  
(مدل سازی و دنباله)  
صفحه‌های ۱ تا ۶۰

۱- می‌خواهیم از بین ۱۰ دانش آموز کلاس، یک نفر نماینده آموزشی و یک نفر دیگر نماینده ورزشی انتخاب کنیم. به چند حالت می‌توان این کار را انجام داد؟

- (۱) ۱۸۰ (۲) ۹۰ (۳) ۱۹ (۴) ۲۰

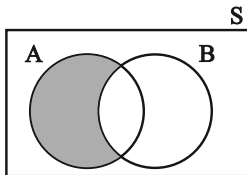
۲- درون جعبه‌ای ۵۰ سیب قرار دارد که ۴۵ تای آنها سالم است. اگر سیبی به تصادف از جعبه برداریم، احتمال آن که سیب ناسالم باشد، چه قدر است؟

- (۱)  $\frac{8}{9}$  (۲)  $\frac{1}{10}$  (۳)  $\frac{1}{9}$  (۴)  $\frac{1}{5}$

۳- ۹ گردشگر به چند طریق می‌توانند در ۳ چادر ۴، ۲ و ۳ نفره استراحت کنند؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۸۱ (۳) ۲۸۸ (۴) ۱۲۶۰

۴- کدام گزینه با توجه به قسمت هاشورخورده در شکل زیر درست است؟



- (۱)  $\{x \in S \mid x \in A \vee x \in B\}$   
(۲)  $\{x \in S \mid x \in A \wedge x \in B\}$   
(۳)  $\{x \in S \mid x \in A \vee x \notin B\}$   
(۴)  $\{x \in S \mid x \in A \wedge x \notin B\}$

۵- اگر در استفاده از شاخص‌ها و نمودارها اشتباه کرده باشیم، در کدام گام دچار اشتباه شده‌ایم و در چه گام‌هایی اثر دارد؟

(۱) گام دوم و در گام‌های سوم و چهارم و پنجم نیز اشتباه صورت می‌پذیرد.

(۲) گام سوم و در گام‌های چهارم و پنجم اثر دارد.

(۳) گام چهارم که در گام اول و دوم و سوم اثر دارد.

(۴) گام چهارم که در گام پنجم اثر دارد.

محل انجام محاسبات

۶- کدام گزینه نادرست است؟

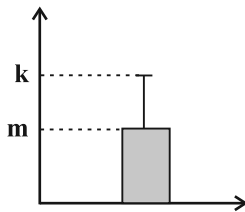
(۱) اگر از الگوی توزیع داده‌ها و وجود داده‌های دورافتاده اطلاعی نداشته باشیم، مطمئن‌ترین نمودار برای نمایش اطلاعات متغیرهای کمی، نمودار جعبه‌ای است.

(۲) برای توصیف داده‌های ۴, ۶, ۳, ۵, ۷, ۳۱, ۵ میانه و دامنه میان چارکی، معیارهای گرایش به مرکز و پراکندگی مناسبی هستند.

(۳) در بیان مسئله، مسئله‌ای را که در دنیای واقعی وجود دارد، به صورت یک مسئله شفاف و دقیق آماری مطرح می‌کنیم.

(۴) برای توصیف داده‌های اسمی، گزارش درصد، لزومی ندارد با گزارش تعداد همراه باشد.

۷- در یک سری از داده‌ها با اندازه جامعه ۱۰۰۰، مجموع داده‌ها ۵۰۰ و واریانس ۴ نمودار زیر رسم شده است. مقدار  $m + k$  کدام است؟



(۱) ۱۴

(۲) ۵

(۳) ۷

(۴) ۱۲

۸- اگر  $a_n = \begin{cases} \frac{2n+1}{n} & , \text{ مضرب } 3 \text{ باشد} \\ n^2 & , \text{ مضرب } 3 \text{ نباشد} \end{cases}$  باشد، مقدار  $a_7 + a_8 - a_7$  کدام است؟

(۴)  $\frac{73}{3}$

(۳)  $\frac{47}{3}$

(۲) ۳۰

(۱)  $\frac{117}{3}$

۹- اگر  $a_n = \frac{(-2)^{n+1}}{n+3}$  و  $b_n = \frac{2n+1}{n}$  باشند، حاصل  $a_7 + 2b_7$  کدام است؟

(۴)  $\frac{27}{2}$

(۳)  $\frac{33}{2}$

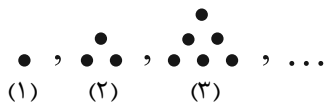
(۲)  $\frac{45}{3}$

(۱)  $\frac{43}{6}$

۱۰- جمله هشتم دنباله فیبوناچی چند برابر جمله ششم دنباله‌ای با الگوی زیر است؟

(۲) ۲

(۱) ۱



(۴)  $\frac{3}{2}$

(۳)  $\frac{2}{3}$



۱۱- با ارقام عدد ۲۱۴۳۵۸، چند عدد شش رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان ساخت به طوری که رقم‌های زوج و فرد یک در میان قرار گیرند؟

۴۸ (۴)

۳۶ (۳)

۲۴ (۲)

۷۲ (۱)

۱۲- اگر در دنباله‌ای با جملات  $۱, ۲k+۱, ۶, \dots$  رابطه  $t_{n+1} - t_n = n+1$  برقرار باشد، مقدار  $k$  کدام است؟

۲ (۴)

$\frac{1}{4}$  (۳)

۱ (۲)

$\frac{1}{2}$  (۱)

۱۳- با کیانا، فائزه و ۳ نفر دیگر به چند طریق می‌توانیم صف تشکیل دهیم به طوری که فائزه و کیانا کنار هم نباشند؟

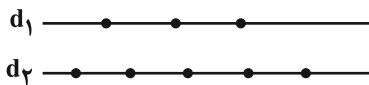
۴۸ (۴)

۶۰ (۳)

۷۲ (۲)

۸۴ (۱)

۱۴- با نقاط مشخص شده در شکل زیر چند چهارضلعی مختلف (محدب) می‌توان رسم کرد به طوری که نقاط رأس‌های چهارضلعی باشند؟



۳۰ (۲)

۱۸ (۱)

۲۸ (۴)

۵۶ (۳)

۱۵- مقدار  $n$  در تساوی  $P(n+1, 2) = \frac{1}{3} \times C(n, 2)$  کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

محل انجام محاسبات

۱۶- احتمال این که دو آذر ماهی در روزهای متفاوتی از این ماه متولد شده باشند، چقدر است؟

$$\frac{29}{30} \quad (1) \qquad \frac{1}{30} \quad (2)$$

$$\frac{29}{31} \quad (3) \qquad \frac{1}{31} \quad (4)$$

۱۷- در کدام گزینه، دامنه تابع (مدل ریاضی) زیرمجموعه‌ای از اعداد طبیعی است؟

(۱) سرعت لحظه‌ای یک دونده در دو سرعت  $x$  مساحت مربعی به ضلع  $x$

(۲) میانگین دمای هوای تهران در هر روز از ماه مهر  $x$  محیط دایره‌ای به شعاع  $x$

۱۸- در الگوی مثلث خیام، اگر  $a_n$  مجموع ارقام سطر  $n$ ام باشد، رابطه بازگشتی بین  $a_n$  و  $a_{n+1}$  به کدام صورت است؟

$$a_{n+1} = 2a_n \quad (1) \qquad a_{n+1} = a_n^2 \quad (2)$$

$$a_{n+1} = a_n + n \quad (3) \qquad a_{n+1} = a_n + 2n \quad (4)$$

۱۹- اگر  $a_n = \begin{cases} 2a_n & , \text{ فرد } n \\ a_n + 3 & , \text{ زوج } n \end{cases}$  و  $a_5 = 6$  باشد، مقدار  $a_3$  کدام است؟

$$\frac{3}{4} \quad (1) \qquad 3 \quad (2)$$

$$\frac{3}{2} \quad (3) \qquad \frac{1}{2} \quad (4)$$

۲۰- اگر  $7x+6$  و  $3(x+1)+2$  و  $3x+2$  سه جمله متوالی دنباله فیبوناچی باشند، مقدار جمله  $6x$ ام دنباله فیبوناچی کدام است؟

$$8 \quad (1) \qquad 5 \quad (2)$$

$$13 \quad (3) \qquad 21 \quad (4)$$

محل انجام محاسبات



علوم و فنون ادبی (۳)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):  
فصل‌های یکم و دوم  
صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

۲۱- انتساب چه تعداد از آثار زیر، به پدیدآورنده آن‌ها درست نیست؟

«شمس‌الدین و قمر (محمدباقر میرزاخسروی) - منشآت (ادیب‌الممالک فراهانی) - تاریخ بیداری ایرانیان (محمدتقی بهار) - نمایشنامه ایده‌آل (میرزاده عشقی) - روزنامه سروش (علامه دهخدا) - خداوندنامه (نشاط اصفهانی) - سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی (جیمز موریه) - مجله بهار (میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی)»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲۲- در رابطه با تاریخ ادبیات دوره‌های بازگشت و بیداری، کدام موارد صحیح هستند؟

الف) سروش اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.  
ب) نشاط اصفهانی، قآنی شیرازی و مجمر اصفهانی، از شاعران غزل‌سرای دوره بازگشت ادبی به‌شمار می‌آیند.  
ج) شاعران دوره بیداری خود را وقف مردم کردند و به‌صورت خیال، بیش از محتوا توجه داشتند.  
د) عبدالرحیم طالبوف، محمدتقی بهار، نسیم شمال، میرزا آقاخان کرمانی و میرزا فتحعلی آخوندزاده از روشن‌فکران دوره بیداری بودند.  
ه) پیش از سبک دوره بازگشت، با سبک هندی مواجه هستیم و بعد از دوره بازگشت، با سبک بیداری روبه‌رو می‌شویم.

(۱) ه - د (۲) د - الف (۳) ج - ب (۴) ب - الف

۲۳- گزاره نوشته‌شده در مقابل نام کدام شخصیت ادبی، نادرست است؟

(۱) قائم‌مقام فراهانی: نویسنده دوره بیداری که با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و عبارات کوتاه او نیز گاه موزون و مسجع‌اند و سبک نثر او، به گلستان سعدی نزدیک است.  
(۲) ایرج میرزا: در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار نمی‌گیرد و وی، ترجمه‌هایی منظوم از اشعار غربی نیز پدیدآورده است که قطعه قلب مادر نمونه‌ای از آن‌ها است.  
(۳) ادیب‌الممالک فراهانی: فعالیت اصلی وی روزنامه‌نگاری بود و سردبیری روزنامه مجلس را به‌عهده داشت. او در قالب قطعه، بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرده است.  
(۴) میرزاده عشقی: شاعر، روزنامه‌نگار و نمایشنامه‌نویس دوره مشروطیت بود که در روزنامه قرن بیستم، به افشاگری اعمال پلید رجال خائن پرداخت و در نهایت، توسط رضاخان ترور شد.

۲۴- همه موارد گزینه ... مربوط به سبک شعر دوره بیداری هستند.

(۱) سادگی و روانی زبان - رواج مسائل اخلاقی - پدیدآوردن نوآوری در عرصه تخیل

(۲) کمرونق شدن غزل سرایی - ورود واژگان فرنگی - کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی

(۳) کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها - رونق اصطلاحات موسیقی در شعر - رونق طنز سیاسی-اجتماعی

(۴) رونق مضامین سیاسی و اجتماعی - درنظرداشتن تخیلات شعرای پیشین - ادامه‌یافتن بعضی از قالب‌های شعری گذشته

۲۵- کدام عبارت، تأثیر نثر علامه دهخدا را بر نویسندگان بعد از خود نشان می‌دهد؟

(۱) من که شخصاً سبلی نقد را به حلوی نسیه ترجیح می‌دهم و نمی‌فهمم اگر خدا می‌خواست کام ما را شیرین نماید دیگر این مقدمات دو روزه را

برای چه ترتیب داده است.

(۲) ای قهاری که کس را به تو حیل نیست و ای جباری که گردن‌کشان را با تو روی مقاومت نیست.

(۳) تو ایمان داری، اسلام داری، مسلمانی کو؟ مروّت کجا؟ زین هر دو نام ماند چو سیمرغ و کیمیا ... بی‌انصاف بی‌مروّت، من چه جواب بدهم؟

(۴) بدبهی است که تکلیف ما این نیست که بنشینیم و این احکام معروفه دنیا را پس از سه هزار سال بی‌جا باز به آه و ناله تکرار کنیم.

۲۶- کدام بیت به آرایه‌های «تناقض، مراعات نظیر و تضاد» مزین شده است؟

(۱) آفتاب ارچه صورتش پیداست معنی خویش در نهان به تو داد

(۲) مرغ مرده است دل که صید تو نیست به تو زنده است هر که جان به تو داد

(۳) بخ بخ ای دل که دوست در پیروی این چنین دولت جوان به تو داد

(۴) آن حیاتی که روح زنده بدوست از دو لعل شکرشانی به تو داد

۲۷- آرایه‌های ذکرشده در مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز:

(۱) گفته‌ای نیست گرفتار مرا آزادی نه که هرکس که گرفتار تو شد آزاد است (تضاد، تکرار)

(۲) چشم زاهد به شناسایی سرّ رخ و زلف دیدن روز و شب اعمی (کور) مادرزاد است (تناقض، لف و نشر)

(۳) خیز و از شعله می‌آتش نمرود افروز خاصه اکنون که گلستان ارم شداد است (تلمیح، جناس)

(۴) سیل کهسار خم از میکده در شهر فتاد وای بر خانه پرهیز که بی‌بنیاد است (مراعات نظیر، تشبیه)



۲۸- به ترتیب، کدام ابیات به آرایه «تشبیه» و کدام ابیات به آرایه «تلمیح» آراسته شده‌اند؟

- |  |  |
|--|--|
| الف) یوسف مصر وجودیم از عزیزی‌ها ولیک    | هر که با ما خواجگی از سر گذارد، بنده‌ایم |
| ب) دور گشتن از سبک‌روحان بود بر دل گران  | می‌شود سنگین چو عیسی گردد از مریم جدا    |
| ج) نان جو خور، در بهشت جاودان پاینده باش | کز بهشت از خوردن گندم شده است آدم جدا    |
| د) در حریم وصل، اشک شور من شیرین نشد     | کعبه نتوانست کردن تلخی از زمزم جدا       |
| ه) طالب لعل توام کان که به ظلمات افتاد   | طلب چشمه حیوان نکند، چون نکند؟           |

(۱) الف - ب / ج - د      (۲) الف - ه / ب - ج

(۳) الف - ب / ج - ه      (۴) ج - ه / ب - د

۲۹- آرایه‌های «پارادوکس، استعاره، تلمیح، تضاد و لف و نشر» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- |  |                                   |
|--|-----------------------------------|
| الف) مسکین‌دل، به کوی تو رفت و مقیم شد | دیگر از آن مقام به جایی دگر نرفت  |
| ب) آتش همگی گل است و ریحان             | آن را که جز از خدا نترسد          |
| پ) صد جهان معنی به لفظ ما گم است       | این نهان‌ها آشکاری بیش نیست       |
| ت) بیاض غمزه روز و سواد طره شب         | ز روی و موی نمود آن نگار شیرین لب |
| ث) ناامیدی تو رو کرد به محراب نیاز     | که ز تأثیر دم گرم دعا می‌سوزد     |

(۱) الف - پ - ت - ب - ث      (۲) پ - ث - ب - الف - ت      (۳) الف - پ - ث - ت - ب      (۴) پ - ث - الف - ب - ت

۳۰- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«بر دل پاک تو حاشا نبود خاشاکی

(۱) متناقض‌نما - تشبیه - مراعات نظیر

(۳) جناس - متناقض‌نما - تضاد

(۲) لف و نشر - تضاد - جناس

(۴) تشبیه - لف و نشر - جناس

۳۱- نوع نظم هجایی همه مصراع‌ها یکسان است؛ به‌جز:

(۱) هر که را کنج اختیار آمد تو دست از وی بدار

(۳) خواهیم آزاد کن خواهی قوی‌تر ببند

(۲) خصم آنم که میان من و تیغت سپر است

(۴) کسی نماند که بر درد من ببخشد

۳۲- چه تعداد از ابیات زیر، دو دسته‌بندی هجایی دارند؟

- |  |  |
|--|--|
| الف) جنگ از طرف دوست دل‌آزار نباشد       | ب) خلقی چو من بر روی تو آشفته همچون موی تو |
| ج) درد دل من ز حد گذشته‌ست               | د) جان من! جان من فدای تو باد              |
| ه) به در نمی‌رود از خانگه یکی هشیار      |  |
| یاری که تحمل نکند یار نباشد              |  |
| پای آن نهد در کوی تو کاول دل از سر برکند |  |
| جانم ز فراق بی‌قرار است                  |  |
| هیچ‌ت از دوستان نیاید یاد                |  |
| که پیش شحنه بگوید که صوفیان مست‌اند      |  |
| یک (۱)                                   | دو (۲)                                     |
| سه (۳)                                   | چهار (۴)                                   |

۳۳- در کدام بیت، حذف و عدم حذف همزه در وزن شعر تأثیری ندارد؟

- |                                     |                                |
|-------------------------------------|--------------------------------|
| ۱) آینه‌ات دانی چرا غماز نیست؟      | زان‌که زنگار از رخس ممتاز نیست |
| ۲) هر نسیمی که به من بوی خراسان آرد | چون دم عیسی در کالبدم جان آرد  |
| ۳) هزار نقش برآرد زمانه و نبود      | یکی چنان که در آئینه تصور ماست |
| ۴) دگرباره خیاط باد صبا             | بر اندام گل دوخت رنگین‌قبا     |

۳۴- در کدام بیت، اختیارات شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه پایان کلمه» و «بلند تلفظ کردن کسره اضافه» دیده می‌شود؟

- |                                       |   |
|---------------------------------------|---|
| ۱) گر مخیر بکندم به قیامت که چه خواهی | دوست ما را و همه نعمت فردوس شما را      |
| ۲) وقت طرب خوش یافتم آن دلبر طنناز را | ساقی بیار آن جام می، مطرب بزن آن ساز را |
| ۳) دال است خم زلفت قدت الف و لب میم   | یعنی که تویی دام و خال لب تو دانه       |
| ۴) ای نور هر دو دیده بی تو چگونه بینم | وی گردنم ببسته از تو کجا گریزم          |

۳۵- تعداد اختیارات شاعری زبانی در همه ابیات درست است؛ به جز:

- |   |   |
|---|---|
| ۱) همه عمر در فراق بگذشت و سهل باشد       | اگر احتمال دارد به قیامت اتصالی (۲)       |
| ۲) تو هم این مگوی سعدی که نظر گناه باشد   | گنه است برگرفتن نظر از چنین جمالی (۳)     |
| ۳) چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن   | به امید آن که روزی به کف او فتد وصالی (۳) |
| ۴) که نه امشب آن سماع است که دف خلاص یابد | به تپانچه‌ای و بربط برهد به گوشمالی (۲)   |

۳۶- در مصراع اول کدام بیت، علاوه بر «حذف همزه»، از هر دو نوع تغییر کمیت مصوت نیز استفاده شده است؟

- (۱) طی شد ایام جوانی از بناگوش سفید
  - (۲) سایه اش خونی چندین کمر کوه کن است
  - (۳) صوفی شهر بین که چون لقمه شبهه می خورد
  - (۴) فریاد که بیداد ز حد بردی و از تو
- شب شود کوتاه چون صبح از دو جانب سر زند  
کوه دردی که دل از عشق تو تنها برداشت  
پاردمش دراز باد آن حیوان خوش علف  
فریادم از آن است که فریادرسی نیست

۳۷- همه ابیات با عبارت زیر قرابت مفهومی دارند؛ به جز:

«از شدت جهل، جهال ما مثل بوزینه فوراً به هر جا رفتند و هر کس را دیدند، مقلد او می شوند و لباس و زبان و رسوم و عادت خودشان را فراموش می کنند.»

- (۱) از پی تقلید و معقولات نقل
  - (۲) زان که تقلید آفت هر نیکویی است
  - (۳) گیرم که مارچوبه کند تن به شکل مار
  - (۴) خبر رشک تو می آرد اشک تر من
- پا نهاده بر سر این پیر عقل  
که بود تقلید اگر کوه قوی است  
کو زهر بهر دشمن و کو مهره بهر دوست  
نه به تقلید بل از دیده دهد پیغام

۳۸- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) چه منعم می کنی، زاهد، از این روی و بدین دیدن
  - (۲) مکن زنهار از خلوت نشینی منع زاهد را
  - (۳) ناصح این روی ببین منع من از یار مکن
  - (۴) منعم مکن از دیدن قَد و رخ و چشمش
- توان گفتن مسلمان را که روی از قبله برگردان  
چه سازد صورت دیوار اگر در خانه نشیند؟  
ور دل از کف ندهی، عیب خود اظهار مکن  
من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

۳۹- بیت زیر با کدام بیت ارتباط تصویری دارد؟

- «بگشود گره ز زلف زرتار»
- (۱) مرغ تیزآهنگ لختی پر فشانند
  - (۲) گل چون رخ لیلی از عماری
  - (۳) تو تا ز شرم فکندی به چهره زلف سیاه
  - (۴) چو تاج خور روشن آمد پدید
- محبوبه نیلگون عماری  
تا عمود زرفشان بنمود صبح  
بیرون زده سر ز تاجداری  
فغان ز خلق برآمد که آفتاب گرفت  
سپیده ز خم کمان بردمید

۴۰- بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی»
- (۱) تا مگر به دست آرم دامن وصالش را
  - (۲) ز بند بندگی خواجه کی شوی آزاد
  - (۳) به پیش اهل جهان محترم بود آن کس
  - (۴) دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین
- دست خود ز جان شستم از برای آزادی  
می دوم به پای سر در قفای آزادی  
چو فرخی نشوی گر غلام آزادی  
که داشت از دل و جان احترام آزادی  
می توان تو را گفتن پیشوای آزادی



درس‌های اول تا پنجم  
صفحه‌های ۲ تا ۵۳

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- هر عبارت، به ترتیب با کدام قسمت جدول در ارتباط است؟

- دانش عمومی

- فراهم شدن زمینه پیدایش و رشد دانش علمی

- همه دانش‌ها، دانش حاصل از زندگی هستند.

- دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش حاصل از زندگی از دست می‌رود.

تعارض در ذخیره دانشی	ب	دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت‌اند.	ج
د	طرح مسئله خاص در یک جامعه	الف	یادگیری آن از بدو تولد آغاز می‌شود و تا پایان عمر، ادامه می‌یابد.

(۲) ج - ب - الف - د

(۱) ب - ج - الف - د

(۴) ج - ب - د - الف

(۳) ج - الف - د - ب

۴۲- به ترتیب هریک از عبارات زیر، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره آن می‌افزاید.

- هر آن‌چه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای و دانشگاهی می‌آموزند و راهنمای زندگی آن‌هاست.

- بیشتر از آن استفاده می‌کنیم و کمتر درباره آن می‌اندیشیم.

- فقط علم تجربی را علم محسوب می‌کند و علوم عقلانی و وحیانی را علم نمی‌داند.

(۱) دانش عمومی - دانش علمی - دانش حاصل از زندگی - جهان مدرن

(۲) دانش علمی - ذخیره دانشی - دانش عمومی - جهان متجدد

(۳) دانش عمومی - دانش علمی - دانش حاصل از زندگی - جهان غرب

(۴) دانش علمی - ذخیره آگاهی - دانش علمی - جهان سکولار

۴۳- نتیجه هریک از موارد زیر، به ترتیب، کدام است؟

«شناخت طبیعت و قوانین آن توسط علوم طبیعی»، «شناخت قواعد زندگی در اجتماعات» و «داوری علوم اجتماعی درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها»

- (۱) کمک به فهم متقابل انسان‌ها از یکدیگر - برخورداری از فرصت‌های زندگی در اجتماعات - افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها
- (۲) کمک به استفاده از فرصت‌های اجتماعی - در امان ماندن از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات - فراهم شدن ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها
- (۳) کمک به استفاده از طبیعت - برخورداری از فرصت‌های زندگی در اجتماعات - کمک به فهم متقابل انسان‌ها از یکدیگر
- (۴) کمک به استفاده از طبیعت - برخورداری از فرصت‌های زندگی در اجتماعات - فراهم شدن فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان

۴۴- هر یک از عبارات زیر، با کدام مفهوم ارتباط دارد؟

- از فعالیت‌های غیرارادی انسان بحث نمی‌کند.
- ساختار اجتماعی را مطالعه می‌کند.
- اشتراک موضوع روان‌شناسی اجتماعی و مدیریت
- شناخت آن بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست.

- (۱) علوم انسانی - جامعه‌شناسی کلان - پدیده‌های طبیعی - علوم اجتماعی
- (۲) علوم اجتماعی - جامعه‌شناسی خرد - پدیده‌های اجتماعی - علوم انسانی
- (۳) علوم انسانی - جامعه‌شناسی کلان - پدیده‌های اجتماعی - کنش انسانی
- (۴) علوم ابزاری - جامعه‌شناسی کلان - پدیده‌های طبیعی - کنش اجتماعی

۴۵- هر عبارت، به ترتیب پیامد کدام گزینه است؟

- شناسایی جامعه و پدیده‌های اجتماعی صرفاً با دانش‌های ابزاری
  - برجسته‌سازی شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان
  - سامان‌دهی ارتباط انسان‌ها با یکدیگر و فراهم آوردن امکان مشارکت انسان‌ها در زندگی اجتماعی
- (۱) تصور جامعه همچون طبیعت - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - کارکرد نظام اجتماعی
  - (۲) استقلال نظم اجتماعی از آگاهی و اراده انسان - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - کارکرد ساختار اجتماعی
  - (۳) تصور جامعه همچون واقعیتی بیرونی - موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - فایده قواعد اجتماعی
  - (۴) یکسان‌نگاری طبیعت و جامعه - سلطه انسان بر جامعه - فایده قواعد اجتماعی

۴۶- هر عبارت به ترتیب، با کدام گزینه در ارتباط است؟

- تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

- هدف جامعه‌شناسی تبیینی

- تلاش جامعه‌شناسی برای نزدیکی به علوم طبیعی

(۱) یکسان دانستن طبیعت و جامعه - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های طبیعی - فیزیک اجتماعی

(۲) یکسان دانستن طبیعت و جامعه - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - فیزیک اجتماعی

(۳) یکسان دانستن انسان و جامعه - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - علم تفهیمی

(۴) یکسان دانستن انسان و جامعه - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های طبیعی - علم تفهیمی

۴۷- در ارتباط با اعتیاد جوانان و نوجوانان به استفاده از اینترنت، هر یک از رویکردهای جامعه‌شناسی تبیینی و تفسیری، به ترتیب چگونه عمل می‌کنند؟

(۱) بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای معنادار جوانان، محدود می‌شود. - عامل اصلی گرایش کاربران به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای، معنای استفاده از این ابزارها است.

(۲) رویکرد تبیینی با روش تجربی به مطالعه رفتارهای قابل مشاهده نوجوانان می‌پردازد. - تلاش برای فهم معنای کنش کاربران بازی‌های رایانه‌ای، به معنای تأیید آن‌ها به عنوان افراد آگاه است.

(۳) میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلات و تأهل با اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای رابطه وجود دارد. - بیشتر جوانان و نوجوانان استفاده هرچه بیشتر از این‌ها را به روز بودن، آزادی و توانایی معنا می‌کنند.

(۴) برای فهم انگیزه جوانان و نوجوانان باید به مسائل آن‌ها از منظر خودشان نگاه کرد. - عواملی مانند گرایش افراطی به بازی‌های رایانه‌ای را می‌توان با توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده نشان داد.

۴۸- هریک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام موضوع مرتبط است؟

«سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان و نیازهای واقعی او دارد.» «قابل فهم نبودن ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضارزش بودن کینه‌توزی و

خودخواهی» و «محدود شدن مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده»

(۱) قفس آهنین - سقوط ارزش‌ها - نادیده گرفتن معنای کنش

(۲) معنزدایی - استفاده صرف از روش‌های تجربی - نادیده گرفتن معنای کنش

(۳) قفس آهنین - تاکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی - استفاده از روش تجربی

(۴) رکود اراده‌ها - استفاده از روش تجربی - استفاده از روش تجربی

۴۹- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر کدام است؟

- علت نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی چیست؟

- اشتراک مطالعه موردی و قوم‌نگاری در چیست؟

- روش مستقل و ویژه علوم انسانی و علوم اجتماعی در قرن بیستم چیست؟

- در دیدگاه ماکس وبر در چه شرایطی جامعه‌شناس با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند؟

(۱) دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره پدیده‌های اجتماعی - روش‌های کیفی - تفسیر - دوری آرمان‌ها و ارزش‌ها

(۲) ناتوانی در فهم درست معانی پدیده‌های اجتماعی - روش‌های کمی - تفهم - توصیف آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی

(۳) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - روش‌های کیفی - تفهم - نقد عقاید و ارزش‌ها

(۴) دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - نگاه از درون - تفسیر - توصیف آرمان‌ها و ارزش‌ها

۵۰- به ترتیب، کدام گزینه جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

الف	پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف
وجود نظریات متفاوت درباره موضوعات اجتماعی در بین جامعه‌شناسان	ب
پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها	ج

(۱) خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تفسیر کنش‌ها - دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - نادیده گرفتن معنای کنش

(۲) خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - تنوع و تکثر معانی

(۳) پیدایش معانی گوناگون در جهان اجتماعی - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - تنوع و تکثر معانی

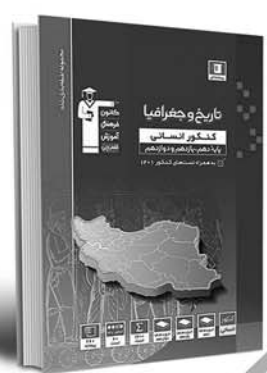
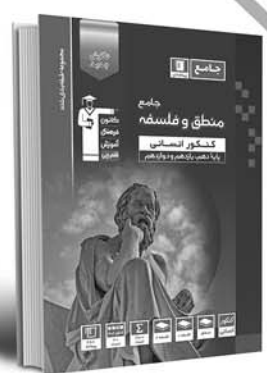
(۴) پیدایش معانی گوناگون در جهان اجتماعی - دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - نادیده گرفتن معنای کنش



# کتاب‌های آیة انسانی را



## پیمانگانای تمبرین کنید



فصل  
و  
پایه  
و  
موضوع  
و  
عنوان  
و  
تاریخ  
و  
نویسنده  
و  
ناشر  
و  
سال  
و  
تعداد  
صفحه  
و  
تعداد  
کتاب  
و  
تعداد  
کتابخانه  
و  
تعداد  
کتابخانه  
و  
تعداد  
کتابخانه



۸۴۵۱

[www.kanoon.ir](http://www.kanoon.ir)

[www.kanoonbook.ir](http://www.kanoonbook.ir)

[www.OstadLink.com](http://www.OstadLink.com)







دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۲/۱۰/۱۵



# آزمون ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲ (آزمون هدیه)

آزمون اختصاصی  
دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ	۷	۶	۴	۲	۱	
جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه	۶	۵	۳	۲	۱	

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۵۰	مدت پاسخ گویی: ۵۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۲۰	۵۱	۷۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۷۱	۸۰	۸
۳	اجباری	جغرافیای (۳)	۱۰	۸۱	۹۰	۷
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۵

## پدیدآوردگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، حمیدرضا سجودی، علی شهبازی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی	ریاضی و آمار
محسن اصغری، سیدجمال طباطبایی نژاد، محسن فدایی، کاظم کاظمی، حمید محدثی، یاسین مهدیان	علوم و فنون ادبی
آزیتا بیدقی، کوثر شاهحسینی	جامعه‌شناسی
نوید امساک، محمد داورپناهی، کاظم غلامی، سیدمحمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، علی محسن‌زاده	عربی زبان قرآن
میلاد باغ‌شیخی، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، علی محمد کریمی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ
فاطمه سخایی، محمدعلی خطیبی، امیرحسین کاروین، محمدابراهیم مازنی، حمیدرضا محمودی‌ها	جغرافیا
محمدحسین غلامی، سؤالاتی از کتاب آبی پیمان‌های با تغییر	فلسفه

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	محمد حمیدی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	یاسین مهدیان	یاسین مهدیان	مهتاب شیرازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاهحسینی	کوثر شاهحسینی	آرش مرتضایی‌فر	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	آیدین مصطفی‌زاده	آیدین مصطفی‌زاده	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
جغرافیا	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	محمدحسین غلامی	محمدحسین غلامی	امیرحسین کاروین	سوگند بیگلری

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

من الأشعار المنسوبة إلى الإمام عليّ  
(ع)  
الوجه النافع والوجه المضر  
درس‌های ۱ و ۲  
صفحه‌های ۱ تا ۳۶

باسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۵۱ - ۵۸)

۵۱- ﴿... إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾:

(۱) به راستی خداوند بخششی برای مردم دارد ولی بیشترشان ناشکری می‌کنند!

(۲) قطعاً خداوند دارای فضلی بر مردم است ولی بیشتر مردم شکرگزاری نمی‌کنند!

(۳) همانا خدا بخششی برای مردم دارد ولی بسیاری از مردم سپاسگزاری نمی‌کنند!

(۴) به درستی که خداوند مردم را با بخشش می‌آمزد اما بیشتر مردم شاکر او نیستند!

۵۲- «هُؤُلَاءِ رِجَالٌ قَدْ نَسُوا اللَّهَ فَمَا يُتَّبَعُونَ أُوَامِرُهُ، لَعَلَّهُمْ يَغَيِّرُونَ طَرِيقَهُ حَيَاتِهِمْ وَ يَعُودُونَ إِلَى اللَّهِ!»:

(۱) این مردان خدا را فراموش کرده‌اند پس دستوراتش را پیروی نمی‌کنند، امید است آنان شیوه زندگی خود را تغییر دهند و به

سوی الله بازگردند!

(۲) اینان مردانی هستند که خدا فراموششان شده است و دستورات او را پیروی نمی‌کنند، امید است روش زندگیشان تغییر کند

و به سوی خدا بازگردند!

(۳) این مردان خداوند را از خاطر بردند پس از اوامرش پیروی نمی‌کنند، کاش آنان شیوه زندگی خود را تغییر می‌دادند و به

سوی خدا بازمی‌گشتند!

(۴) اینان مردانی هستند که الله را فراموش کرده‌اند پس از دستوراتش پیروی نمی‌کنند، امید است روش زندگی خود را تغییر

داده و به سوی خدا بازگردند!



۵۳- «الاختراعات التي تُسهّل حياة البشر و تُطوّرها قد تُستخدَم في مجال انهدام الحياة و ازدياد القتل و ما هو غير صالح

لللبشر!»:

(۱) اختراعاتی که باعث ساده شدن زندگی بشر و دگرگونی آن می‌شوند گاهی در مسیر ویرانی زندگی و افزایش کشتار و آنچه برای بشر شایسته نیست به کار می‌روند!

(۲) اختراعاتی هستند که زندگی بشر را ساده‌تر می‌کنند و آن را بهبود می‌بخشند اما در زمینه ویران کردن زندگی، افزودن کشتار و چیزهایی که برای بشر سزاوار نیست به کار گرفته می‌شوند!

(۳) اختراعاتی که گاهی زندگی بشر را تسهیل می‌کنند و آن را بهبود می‌بخشند در زمینه از بین بردن زندگی و زیاد شدن کشتار و آنچه شایسته بشر نبوده است، به کار گرفته شده‌اند!

(۴) اختراعاتی که زندگی بشر را ساده کرده و آن را بهبود می‌بخشند گاهی در زمینه انهدام زندگی و افزایش کشتار و آنچه شایسته بشر نیست، به کار گرفته می‌شوند!

۵۴- «كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّ جَائِزَةَ نُوبَلٍ تُعْطَى كُلَّ مَنْ إِنْتَفَعَتْ مِنْهُ الْبَشَرِيَّةُ وَ أَنَا فِي الْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ عُمْرِي!»:

(۱) من در وقت پانزده سالگی خود دانسته بودم که جایزه نوبل به همه کسانی داده می‌شود که بشریت از آن‌ها بهره می‌برند!

(۲) در حالی که من پانزده سال داشتم می‌دانستم که جایزه نوبل را به هر کسی می‌دهند که به بشریت نفع رسانده باشد!

(۳) پانزده سالگی من در حالی بود که می‌دانستم جایزه نوبل به کسی داده می‌شود که بشریت از او سود برده باشد!

(۴) در حالی که پانزده ساله بودم می‌دانستم که جایزه نوبل به هر کسی که بشریت از او نفع برده است داده می‌شود!

۵۵- «الَّذِينَ يَعْرِفُونَ أَنَّ دَاءَهُمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ دَوَاءَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ وَ أَيْضاً قِيَمَتُهُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِأَعْمَالِهِمُ الْحَسَنَةِ قَلِيلُونَ جِدًّا!»:

(۱) کسانی هستند که می‌دانند بیماریشان از درون خودشان و داروی آن‌ها هم از همان جاست و نیز ارزش آنان میان مردم به کار نیکی است که انجام می‌دهند و این‌ها بسیار کم‌اند!

(۲) آنان که بدانند که دردشان در خودشان و دارویشان از خودشان است و علاوه بر آن، جایگاه آنان در جامعه به کارهای خویشان است، تعدادشان بسیار اندک است!

(۳) کسانی که می‌دانند دردشان از خودشان و دارویشان در خودشان است و نیز این‌که ارزششان در میان مردم به کارهای نیکشان است، خیلی اندک‌اند!

(۴) اشخاصی که دردها را از خود و داروها را هم از خود بدانند و هم‌چنین بدانند که ارزش آنان به کارهای نیکوست، در میان مردم اندک‌اند!

۵۶- عین الصحيح:

- (۱) يخاف العالم أن يُذكر عند النَّاسِ بالسَّوءِ بعد موته! : دانشمند می ترسد که پس از مرگش مردم با بدی او را یاد کنند!
- (۲) يخرج العَمال بعد العمل تعيين من المصانع و الشركات! : کارگران پس از کار با خستگی از کارگاه‌ها و شرکت‌ها خارج می‌شوند!

- (۳) لم يكن المدير مبتسماً أمام المعلمين في ساحة المدرسة! : مدیر در حیاط مدرسه مقابل معلمان با حالت لبخند نبود!
- (۴) كنت أقرأ كتب الجامعة بدقّة و والدي يُشاهد التلفاز! : در حالی که کتاب‌های دانشگاه را با دقت می‌خواندم، پدرم تلویزیون نگاه می‌کرد!

۵۷- عین الخطأ:

- (۱) إنّما العالم من دعاه علمه إلى الورع! : دانشمند تنها کسی است که علمش او را به پرهیزگاری فراخواند!
- (۲) ليس منّا من يظنّ أنّ قيمة المرء بالنّسب! : از ما نیست کسی که گمان می‌کند ارزش انسان به دودمان است!
- (۳) مات الأب ولكنّ هذه الحادثة لم تُضعف عزم الولد! : پدر مُرد اما این حادثه‌ای نبود که اراده فرزند را سست نماید!
- (۴) كان للرجل مَصنع قد أقامه لصنْع الموادّ الجديدة! : مرد کارخانه‌ای داشت که آن را برای ساخت مواد جدید برپا کرده بود!

۵۸- «آيا گمان می‌کنی که تو از نقره یا طلا آفریده شده‌ای؟!»

- (۱) أ تظنُّ أنّك قد خلقت من الحديد أو الذهب! (۲) أ تظنُّ أنّك قد خلقت من الفضة أو الذهب!
- (۳) أ تزعمُ أنّك قد خلقت من الفضة أو الذهب! (۴) هل تزعمُ أنّك قد خلقت من الحديد أو الذهب!



■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٥٩ - ٦٣) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

«على الإنسان أن ينصح أخاه في أموره؛ النصيحة في أمور الدين و الدنيا من أهم حقوق المسلم على المسلم. إنَّ النَّاصِحَ لِيَلْتَزِمَ بِالْأَخْلَاقِ فِي النَّصِيحَةِ، فَلَا يَكُنْ هَدْفُهُ مِنَ النَّصِيحَةِ الرِّيَاءَ أَوْ الشَّهْرَةَ أَوْ تَجْرِيحَ الْمَنْصُوحِ، النَّصِيحَةُ لَتَكُنْ بِأَسْلُوبٍ طَيِّبٍ لِيَنَ لِيَنَ حَتَّى يَتَأَثَّرَ بِهَا الْمَرْءُ، فَيَقْبَلُ النَّصِيحَةَ. مِنَ الْأَفْضَلِ أَنْ يَكُونَ الْمَنْصُوحُ مُنْفَرِدًا، لَا شَكَّ أَنَّ مِنْ نَصَحَ أَخَاهُ فِي الْعَلَانِيَةِ فَقَدْ شَانَهُ وَ مِنْ نَصَحَهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ!

يَجِبُ أَنْ يَكُونَ النَّاصِحُ عَالِمًا بِمَا يَنْصَحُ حَتَّى يُنْكَرَ أَوْ يَأْمُرَ عَلَى بَصِيرَةٍ. مِنَ أَخْلَاقِ النَّصِيحَةِ أَنْ يَعْمَلَ النَّاصِحُ بِالنَّصِيحَةِ قَبْلَ أَنْ يَنْصَحَ بِهَا غَيْرَهُ وَ أَنْ يَصْبِرَ النَّاصِحُ عَلَى الْأَذَى الَّذِي قَدْ يَتَعَرَّضُ لَهُ، فَقَدْ قَالَ لِقَمَانَ لِابْنِهِ وَ هُوَ يَعْظُهُ: ﴿ يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَ أْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ اصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ... ﴾ يَأْمُرُهُ بِالصَّبْرِ عَلَى مَا قَدْ يُصِيبُهُ مِنْ جَرَاءِ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ!

٥٩- عَيِّنِ الْخَطَأَ حَسَبَ النَّصِّ:

- (١) لَنَعْلَمَنَّ أَنَّ النَّصِيحَةَ مِنْ حَقُوقِ إِخْوَتِنَا عَلَيْنَا! (٢) مِنْ آدَابِ النَّصِيحَةِ أَنْ نَنْصَحَ بِمَا نَعْرِفُهُ جَيِّدًا!
- (٣) إِنْ نَجِرَحِ الْمَنْصُوحَ بِكَلَامِنَا فَهُوَ يَقْبَلُ النَّصِيحَةَ! (٤) عَلَى النَّاصِحِينَ أَنْ لَا يَأْمُرُوا النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ يَنْسُوا أَنْفُسَهُمْ!
- ٦٠- عَيِّنِ الصَّحِيحَ: نَصَحَ الْمَرْءَ بَيْنَ النَّاسِ .....

- (١) عَمَلٌ قَبِيحٌ لِأَنَّهُ لَيْسَ بِأَسْلُوبٍ طَيِّبٍ لِيَنَ! (٢) قَدْ يَنْفَعُ الْمَرْءَ لِأَنَّ الْآخِرِينَ سَيَأْمُرُونَ بِهِ أَيضًا!
- (٣) لَا يَنْفَعُ الْمَنْصُوحَ لِأَنَّهُ لَا يَسْمَعُهُ بِسَمْعِ الْبَاطِنِ! (٤) لَيْسَ صَحِيحًا لِأَنَّهُ يُقَالُ مِنْ مَنْزِلَتِهِ عِنْدَ الْآخِرِينَ!

٦١- عَيِّنِ مَا لَا يَرْتَبِطُ بِمَفْهُومِ النَّصِّ:

- (١) يَا طَبِيبُ! طَبِّ لِنَفْسِكَ! (٢) ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ .. ﴾
- (٣) إِذَا رَأَيْتَ مُنْكَرًا فغَيِّرْهُ بِيَدِكَ أَوْ بِلِسَانِكَ! (٤) ﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَى فُرَادَى .. ﴾

■ عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٦٢ و ٦٣)

٦٢- «أهمّ»:

- ١) مفرد للمذكّر - يدلّ على التّفضيل / مجرور بحرف الجرّ «مِنْ»
- ٢) مذكّر - اسم تفضيل (من مصدرٍ له حرف زائد) / «من أهمّ»: جازّ و مجرور
- ٣) اسم - مفرد - للدّلالة على التّفضيل (حروفه الأصليّة: ه م م) / مجرور بحرف الجرّ
- ٤) اسم تفضيل؛ على وزن: «أفعل» (يُعادِل «ترين» في التّرجمة الفارسيّة) / مضاف؛ و «حقوق» مضاف إليه

٦٣- «يلتزم»:

- ١) فعل مضارع - يُعادِل المضارع الالتزاميّ في الفارسيّة - معلوم / فعل و الجملة فعليّة
- ٢) فعل - للغائب - حروفه الأصليّة: ل ز م؛ و له حرفان زائدان / فعل و الجملة فعليّة
- ٣) مضارع - للمفرد المذكّر - اسم فاعله: مُلتزم - معلوم / فاعله: «النّاصح»؛ الجملة فعليّة
- ٤) له ثلاثة حروف أصليّة؛ ماضيه: «التزم» على وزن «افتعل»؛ و مصدره على وزن «افتعال» / فعل و فاعل

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٦٤ - ٧٠)

٦٤- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْكَلِمَاتِ:

- ١) إِذَا طَلَبْتَ أَنْ تَنْجَحَ فِي عَمَلِكَ فَفَمَّ بِهِ وَحِيداً وَ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ!
- ٢) الْمُقْتَدِرُ هُوَ الَّذِي يَعْفُو عَدُوَّهُ عِنْدَمَا يَكُونُ أَقْوَى مِنْهُ وَ هَذِهِ عَظَمَتُهُ!
- ٣) حَضَرَ الدَّلِيلُ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ وَلَكِنَّ السِّيَّاحَ لَمْ يَحْضُرُوا!
- ٤) السُّهُولُ هِيَ الْمَنَاطِقُ الْمُرْتَفَعَةُ الَّتِي هِيَ أَصْعَرُ مِنَ الْجِبَالِ!

۶۵- «دَاوُكَ فَيَكُ و ما تُبْصِرُ / و دَاوُكَ مِنْكَ و لا تَشْعُرُ» عَيْنِ الْأَقْرَبِ مِنَ الْمَفْهُومِ:

(۱) الْجَهْلُ دَاءٌ بِلَا دَوَاءٍ و الْحُمُقُ حُفْرَةٌ بِلَا عُمُقٍ!

(۲) وَ نَسْتَكِي دَهْرَنَا و الذَّنْبُ لَيْسَ لَهُ!

(۳) إِنَّ دَاعِمَ الذَّنُوبِ و دَوَاءُكُمْ الْاسْتِغْفَارُ!

(۴) الْبَعِيدُ عَنِ الْعَيْنِ بَعِيدٌ عَنِ الْقَلْبِ!

۶۶- عَيْنِ «لا» تَخْتَلِفُ فِي الْمَعْنَى و النَّوعِ:

(۱) أَيُّهَا الْإِخْوَانُ! لا مَظَاهِرَةٌ أَوْثَقُ مِنَ الْمَشَاوِرَةِ!

(۲) هُوَلَاءُ الْجُهَّالِ هُمُ الَّذِينَ لا مَعْرِفَةَ عِنْدَهُمْ بِالْقِرَاءَةِ!

(۳) إِنَّمَا الشَّابُّ يَصِلُ إِلَى غَايَاتِهِ بِالْأَمَلِ لا بِالْغُرُورِ!

(۴) لا عَجَبٌ أَنْ أَبْنَاءَنَا يَشْعُرُونَ بِالوَحْدَةِ فِي الْبِلَادِ الْأَجْنَبِيَّةِ!

۶۷- عَيْنِ عِبَارَةٌ لَيْسَ فِيهَا مَا يَبِينُ «الشَّكَّ أَوْ الظَّنَّ»:

(۱) قَدْ يَسْتَطِيعُ الْبَشَرُ يَوْمًا أَنْ يَدْرِكَ زَمَانَ الزَّلْزَالِ قَبْلَ حَدُوثِهِ!

(۲) كَأَنَّ الْجِبَالَ أَعْمَدَةٌ تَنْتَبِثُ السَّمَاءَ أَوْ كَطَّرِقٍ تُوصِلُنَا إِلَيْهَا!

(۳) لَعَلَّ بَعْضَ الْعُلُومِ الَّتِي نَتَعَلَّمُهَا فِي الْمَدْرَسَةِ لَافَائِدَةٌ لَهَا!

(۴) كَأَنَّ رَضِيَ وَالِدِيَّ يَكُونُ فِي ابْتِعَادِي عَنِ الرِّيَاضَةِ!



٦٨- عَيْنَ الْجُمْلَةِ الَّتِي قَدْ أَكَّدَتْ عَلَى كَلِّهَا:

- (١) إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ وَحَيَاءٍ وَعِفَافٍ وَأَدَبٍ!
- (٢) أَ تَدْرِي أَنَّ إِبْرَاهِيمَ (ع) كَسَرَ الْأَصْنَامَ حَتَّى يُنْقِذَ قَوْمَهُ!
- (٣) إِنْ تَفْعَلْ أَعْمَالَكَ بِعَجَلَةٍ لَا تَقْدِرُ أَنْ تَصَلَ إِلَى نِهَآيَةِ جَيِّدَةٍ!
- (٤) إِنَّ الْمُسْلِمِينَ يَنْصُرُونَ الضَّعْفَاءَ فِي أَكْثَرِ الْأَوْقَاتِ لِإِرْضَاؤِ اللَّهِ!

٦٩- عَيْنَ الْإِسْمِ الَّذِي يَكُونُ حَالًا:

- (١) بَنَى الْفَرْدُ نُوْبَلٍ مُخْتَبِرًا وَ لَكِنْ انْفَجَرَ عَلَى رَأْسِ أَخِيهِ الْأَصْغَرَ!
- (٢) أَقْبَلَ رُؤْسَاءَ الشَّرَكَاتِ عَلَى شِرَاءِ الدَّيْنَامِيْتِ الَّذِي كَانَ خَطِيرًا!
- (٣) الْمَتَفَرِّجُونَ يُشَجِّعُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزِ فَرِحِينَ فِي الْمَلْعَبِ!
- (٤) يُسْتَفَادُ الدَّيْنَامِيْتِ فِي قَنَاةِ بِنْمَا بِمَقْدَارِ بَلْغِ أَرْبَعِينَ طَنًّا!

٧٠- عَيْنَ الْحَالِ جُمْلَةً تَدُلُّ عَلَى الْإِسْتِمْرَارِ:

- (١) رَأَيْتُ مُؤْمِنًا فِي مَسْجِدٍ لَا يَشْعُرُ بِالْيَأْسِ!
- (٢) فِي الْغُرْفَةِ شَاهَدْتُ أَوْلَادَكَ الْمَوْظَفِينَ مُجَدِّينَ فِي أَعْمَالِهِمْ!
- (٣) رَأَيْتُ الطَّالِبَ الْمُؤَدَّبَ فِي السَّاحَةِ وَ هُوَ يَحْمِلُ مَحْفَظَةً جَمِيلَةً!
- (٤) سَافَرْتُ إِلَى مَدِينَةِ إِحْدَى صَدِيقَاتِي وَ هِيَ قَدْ وَصَفَتْهَا مِنْ قَبْلِ!



درس‌های ۱ تا ۶  
صفحه‌های ۲ تا ۹۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ (۳)

۷۱- کدام عبارت درباره‌ی خاوری شیرازی، مورخ مشهور دوره‌ی قاجار، صحیح است؟

- (۱) کتاب حقایق‌الخبار ناصری از آثار وی است و کتاب خود را با اسلوبی مصنوع و دشوار همراه با تملق‌گویی نوشته است.
- (۲) کتاب تاریخ ذوالقرنین از اوست و در نگارش خود به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان می‌داد.
- (۳) کتاب حقایق‌الخبار ناصری از آثار وی است و در نگارش خود به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان می‌داد.
- (۴) کتاب تاریخ ذوالقرنین از اوست و کتاب خود را با اسلوبی مصنوع و دشوار همراه با تملق‌گویی نوشته است.

۷۲- اولین روزنامه‌ی ایرانی توسط چه کسی و با چه عنوانی در تهران منتشر شد و به چه دلیل برخی از روزنامه‌نگاران در خارج از کشور، اقدام به نشر

روزنامه‌هایی به زبان فارسی می‌کردند؟

- (۱) امیرکبیر - وقایع اتفاقیه - نبود امکانات چاپ و نشر در ایران
- (۲) میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار - ماهیت استبدادی حکومت قاجار
- (۳) امیرکبیر - دولت علیّه ایران - ماهیت استبدادی حکومت قاجار
- (۴) میرزا صالح شیرازی - کاغذ اخبار - نبود امکانات چاپ و نشر در ایران

۷۳- کدام‌یک از موارد زیر در ارتباط با نظام سیاسی ایران در عصر قاجار صحیح نیست؟

- (۱) قدرت و اختیارات شاه نامحدود بود.
- (۲) عالی‌ترین مقام بعد از شاه، صدراعظم بود که در این عصر امنیت جانی و مالی کافی نداشت.
- (۳) شاهان قاجار همواره برای اعمال قدرت مطلقه و استبدادی خود از ارتش ثابتی بهره می‌بردند.
- (۴) یکی از سیاست‌های شاهان قاجار برای استحکام سلطنت خود، برقراری پیوند ازدواج با خاندان‌های زمین‌دار و بزرگان محلی بود.

۷۴- چرا اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه در عهد قاجار چندان دوام نیاورد؟

- (۱) امتیاز کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران از انحصار کشور فرانسه خارج شد.
- (۲) ناپلئون تعهدات خود را در برابر ایران نقض کرد و با روسیه صلح کرد.
- (۳) سنگ‌اندازی‌های روس‌ها و انگلیسی‌ها و بی‌رغبتی فرانسه، ادامه‌ی رابطه را مختل کرد.
- (۴) حکومت ناپلئون بر فرانسه به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی از هم پاشید.

۷۵- وقوع چه عاملی در دوره‌ی قاجار، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد؟

- (۱) جنگ جهانی اول
- (۲) پیروزی انقلاب روسیه
- (۳) جنگ داخلی آمریکا
- (۴) مهاجرت ارمنی‌ها به ایران

۷۶- کدام یک از موارد زیر از دلایل رونق تولید و صادرات فرش در دوران قاجاریه نبود؟

- (۱) تقاضای بازار جهانی - نقش‌های زیبای فرش ایرانی - ظرافت بافندگان ایرانی
- (۲) رکود صادرات ابریشم - کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا - سرمایه‌گذاری خارجی
- (۳) ارزانی نیروی کار - فراوانی مواد نگارگری - سرمایه‌گذاری داخلی
- (۴) نقش‌های متنوع فرش ایرانی - ارزانی نیروی کار - آوازه قدیمی و بلند فرش ایرانی در جهان

۷۷- کدام یک از اشخاص زیر توسط محمدعلی شاه به قتل رسیدند؟

- (۱) میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل
- (۲) شیخ فضل‌الله نوری
- (۳) ملک‌المتکلمین
- (۴) سید جمال‌الدین واعظ

۷۸- چرا شیخ فضل‌الله نوری از صف طرفداران نهضت مشروطه جدا شد؟

- (۱) مخالفت با استبداد محمدعلی شاه
- (۲) به توپ بسته شدن مجلس شورای ملی
- (۳) انحراف این نهضت از مسیر اولیه
- (۴) به قدرت رسیدن افراد تندرو و افراطی

۷۹- کدام گزینه از مفاد پیمان منعقد شده با آلمان در کاخ ورسای پاریس بعد از جنگ جهانی اول نیست؟

- (۱) مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد.
- (۲) آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق شدند.
- (۳) بخش‌هایی از خاک آلمان به فرانسه و لهستان واگذار گردید.
- (۴) آلمانی‌ها از داشتن تسلیحات نظامی منع شدند.

۸۰- گزینه درست درباره اشغال ایران در جنگ جهانی اول را انتخاب کنید.

- (۱) ناصر دیوان کازرونی در «نبرد جهاد» غیورانه با نیروهای بیگانه جنگید.
- (۲) دولت‌های اشغالگر روسیه و انگلیس در قرارداد ۱۹۱۹ ایران را به دو قسمت بین خودشان تقسیم کردند.
- (۳) بهانه انگلستان و روسیه برای حمله به ایران، حضور تعدادی از ماموران آلمان نازی در ایران بود.
- (۴) دولت موقت ملی در کرمانشاه تأسیس شد و به دنبال شکست سپاه عثمانی از اتفاق مثلث فروپاشید.

درس‌های ۱ تا ۳  
صفحه‌های ۱ تا ۵۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۳)

۸۱- کدام گزینه تعریف دقیق‌تری برای حوزه نفوذ سکونتگاه است؟

- (۱) بیش‌ترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از سکونتگاه طی می‌کنند.
- (۲) به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه، کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا و خدمات و رفت‌وآمد وجود دارد.
- (۳) حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.
- (۴) محدوده جغرافیایی که جمعیت آن سکونتگاه در آن پراکنده‌اند.

۸۲- توضیح مقابل کدام مفهوم، نادرست ذکر شده است؟

- (۱) کلان‌شهر: معیار جهانی واحدی برای تشخیص کلان‌شهرها نداریم.
- (۲) مادرشهر: بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا کشور است.
- (۳) منطقه ابرشهری: در امتداد راه‌های ارتباطی و حمل‌ونقل پدید آمده است.
- (۴) متروپل: در آن، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر با حومه‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد.

۸۳- کدام داده زیر در مقایسه شهر و روستا با یکدیگر نادرست است؟

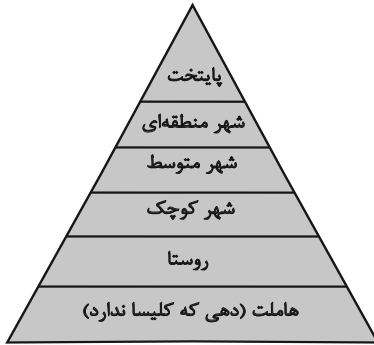
- (۱) وابستگی اجتماعی ← شهر < روستا
- (۲) سرعت تغییرات اجتماعی ← شهر < روستا
- (۳) استحکام روابط خویشاوندی ← روستا < شهر
- (۴) همکاری میان اعضا ← روستا < شهر

۸۴- توجه ویژه به مناطق روستایی پس از انقلاب با چه هدفی و توسط کدام نهاد صورت گرفت و کدام‌یک، از فعالیت‌های آن است؟

- (۱) تأمین مسکن محرومان - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی
- (۲) تأمین مسکن محرومان - جهاد سازندگی - تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی
- (۳) محرومیت‌زدایی - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی
- (۴) محرومیت‌زدایی - جهاد سازندگی - ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی

۸۵- کدام گزینه در تعریف «شهر پایدار» جای نمی‌گیرد؟

- (۱) در نظر گرفتن فرهنگ و هویت شهروندان در طراحی و معماری شهرها
- (۲) عادلانه بودن نحوه برطرف شدن نیازهای ساکنان شهرها
- (۳) به حداقل رسیدن فعالیت‌های شهری که اثر نامطلوب بر محیط‌زیست دارند.
- (۴) تناسب در برطرف شدن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان شهرها



۸۶- براساس شکل سکونتگاهی مقابل نمی‌توان گفت ...

- ۱) با دور شدن از قاعدهٔ هرم، میزان و تنوع خدمات سکونتگاه‌ها افزایش می‌یابد.
- ۲) نوع عملکرد و جمعیت هر یک از سکونتگاه‌ها با دیگری تفاوت دارد.
- ۳) با نزدیک شدن به رأس هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها افزایش می‌یابد.
- ۴) با فاصله گرفتن از قاعدهٔ هرم، وسعت حوزهٔ نفوذ سکونتگاه‌ها کاهش می‌یابد.

۸۷- کدام یک از عوامل زیر موجب گسترش و تحول صنعت حمل و نقل در نیم قرن اخیر شده است؟

- ۱) افزایش جمعیت - گسترش تجارت و اقتصاد جهانی - پیشرفت‌های علمی و فناوری
- ۲) اهمیت اقتصادی - اهمیت سیاسی و دفاعی - اهمیت اجتماعی آن
- ۳) افزایش تقاضا برای حمل و نقل - تامین امنیت حمل و نقل - کاهش هزینه‌ها
- ۴) اهمیت نظامی - اهمیت سیاسی و دفاعی - پیشرفت جوامع

۸۸- ساخت نخستین لوکوموتیوها در چه زمانی رخ داد و چه تأثیری بر حمل‌ونقل داشت؟

- ۱) اوایل قرن نوزدهم - حمل‌ونقل ریلی موجب حمل آسان‌تر بار در مسافت‌های نسبتاً طولانی شد.
- ۲) اوایل قرن نوزدهم - اختراع لوکوموتیو تحول عظیمی در حمل‌ونقل ریلی و آبی ایجاد کرد.
- ۳) اواخر قرن نوزدهم - حرکت قطارها در بین شهرهای انگلیس موجب شد تا این کشور به زادگاه قطار تبدیل شود.
- ۴) اواخر قرن نوزدهم - شبکه‌های جاده‌ای وسیع بین شهرها و روستاها ساخته شدند.

۸۹- ویژگی کشتی‌های «رو-رو» کدام است؟

- ۱) تعداد زیادی وسیلهٔ نقلیهٔ چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و خارج شوند.
- ۲) قابلیت قرار دادن کالاها در محفظه‌هایی خاص و آسان بودن انبارداری محموله‌ها
- ۳) امکان قرار دادن مواد فله‌ای در مخازن یا تانکرهای کشتی
- ۴) تفریحی بودن و دارای قابلیت حمل مسافران گردشگری برای مدتی محدود و مشخص

۹۰- در مقایسهٔ شیوه‌های مختلف حمل‌ونقل کدام گزینه خطا شده است؟

- ۱) جاده‌ای ← مسافت: کم - هزینه: پایین - گنجایش: کم
- ۲) ریلی ← مسافت: نسبتاً طولانی - هزینه: متوسط - آلاینده‌گی: بالا
- ۳) آبی ← سرعت: کم - هزینه: بستگی دارد به نوع کشتی - گنجایش: بسیار بالا
- ۴) هوایی ← مسافت: طولانی - هزینه: بسیار هنگفت - گنجایش: کالاهای کم‌حجم

درس ۱ تا ۶  
صفحه‌های ۱ تا ۵۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.  
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۹۱- کدام عبارت در مورد وجود و ماهیت صحیح است؟

- (۱) هر مفهومی که به ذهن متبادر می‌شود، مربوط به ماهیت اشیا است.
- (۲) در صورتی که وجود جزئی از ماهیت باشد، همه موجودات شبیه هم می‌شوند.
- (۳) وجود و ماهیت فقط در یک ساحت تفکیک پذیر هستند.
- (۴) وجود و ماهیت مفاهیمی هستند که فقط فلاسفه به آن‌ها فکر می‌کنند.

۹۲- در کدام گزینه محمول قضیه با موضوع رابطه ذاتی دارد؟

- (۱) شکل چهارضلعی، مربع است.
- (۲) مکعب، دارای وزن است.
- (۳) واجب‌الوجود بالذات، موجود است.
- (۴) هر دارای حیاتی، گیاه است.

۹۳- با توجه به بحث تقسیم وجود می‌توان گفت:

- (۱) امر واجب‌الوجود می‌تواند به وجود نیاید.
- (۲) امر ممکن‌الوجود نمی‌تواند سابقه وجودی نداشته باشد.
- (۳) رابطه امکانی در صدق و کذب اجتناب‌پذیر است.
- (۴) هر واجب‌الوجودی سابقاً ممکن‌الوجود بوده است.

۹۴- کدام گزینه مبین عبارت درستی است؟

- (۱) انسان نمی‌تواند ذاتاً واجب بالغیر باشد.
- (۲) رابطه علیت رابطه‌ای مفهومی در ذهن است.
- (۳) در صورتی که علت ناقصه وجود پیدا کند، معلول حتماً وجود پیدا می‌کند.
- (۴) واقعیات در جهان از همه حیث، امکان ذاتی دارند.

۹۵- نقد هیوم به تجربه‌گرایان در مورد علیت چیست؟

- (۱) توالی پدیده‌ها از طریق حس درک نمی‌شود.
- (۲) علیت از طریق توالی پدیده‌ها اثبات نمی‌شود.
- (۳) علیت جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند.
- (۴) علیت از طریق حس و تجربه به‌طور مستقیم درک می‌شود.

۹۶- اینکه انتظار داریم میان هر شی و منشأ آن ارتباط و پیوستگی وجود داشته باشد، از نتایج اصل ... است که البته لازم است برای دریافت مصادیق آن

از ... استفاده کرد.

- |                        |                   |
|------------------------|-------------------|
| (۱) علیت - علوم مختلف  | (۲) علیت - تجربه  |
| (۳) سنخیت - علوم مختلف | (۴) سنخیت - تجربه |

۹۷- معنای اول اتفاق با انکار کدام یک از لوازم اصل علیت به دست می آید؟

- |                |                           |
|----------------|---------------------------|
| (۱) بداهت      | (۲) سنخیت                 |
| (۳) رابطه علیت | (۴) وجوب بخشی علت و معلول |

۹۸- هریک از کلیدواژه‌های زیر به ترتیب به بحث کدام فیلسوف در خداشناسی مربوط می‌شود؟

«کامل مطلق، نظریه بهره‌مندی، فقط ناظم و خالق، تقدم ذاتی علت بر معلول»

- |                                       |                                       |
|---------------------------------------|---------------------------------------|
| (۱) ارسطو - افلاطون - هیوم - فارابی   | (۲) افلاطون - ارسطو - هیوم - ابن‌سینا |
| (۳) ارسطو - افلاطون - کانت - ابن‌سینا | (۴) افلاطون - ارسطو - کانت - فارابی   |

۹۹- کانت با توسل به تمام موارد زیر به جز گزینه ... ، ضرورت وجود خدا را اثبات می‌نماید؟

- |                             |                      |
|-----------------------------|----------------------|
| (۱) موجود غیرمادی و جاودانه | (۲) اراده و اختیار   |
| (۳) دنیای ماورای دنیای مادی | (۴) وجود نظم در جهان |

۱۰۰- با توجه به دیدگاه ابن‌سینا، کدام گزینه الزاماً از آثار عشق الهی نیست؟

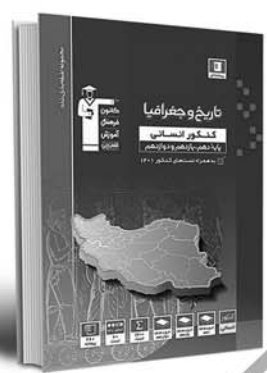
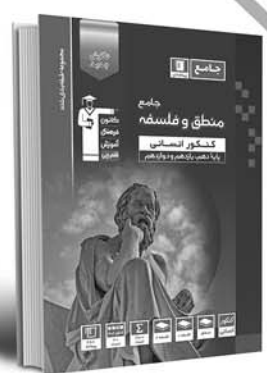
- |                            |                          |
|----------------------------|--------------------------|
| (۱) اشتیاق به خیر و کمالات | (۲) گریز از بدی‌ها       |
| (۳) بقای ممکنات و مخلوقات  | (۴) عبادت و اطاعت از خدا |



# کتاب‌های آیة انسانیت را



## پیمانانای تهرین کنید



فصل  
در  
عربی  
مجموعه  
کتاب‌ها



۸۴۵۱

[www.kanoon.ir](http://www.kanoon.ir)

[www.kanoonbook.ir](http://www.kanoonbook.ir)

[www.OstadLink.com](http://www.OstadLink.com)







# پاسخنامه

## دوازدهم انسانی

۱۵ دی ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

## پدیدآوردگان آزمون

### طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، حمیدرضا سجودی، علی شهبازی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی	ریاضی و آمار
محسن اصغری، سیدجمال طباطبایی نژاد، محسن فدایی، کاظم کاظمی، حمید محدثی، یاسین مهدیان	علوم و فنون ادبی
آزیتا بیدقی، کوثر شاهحسینی	جامعه‌شناسی
نوید امساک، محمد داورپناهی، کاظم غلامی، سیدمحمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی زاده، علی محسن‌زاده	عربی زبان قرآن
میلاد باغ‌شینی، علیرضا رضایی، امیرحسین کاروین، علی محمد کریمی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار	تاریخ
فاطمه سخایی، محمدعلی خطیبی، امیرحسین کاروین، محمدابراهیم مازنی، حمیدرضا محمودی‌ها	جغرافیا
محمدحسین غلامی، سؤالاتی از کتاب آبی پیمان‌های با تغییر	فلسفه

### گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	محمد حمیدی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	یاسین مهدیان	یاسین مهدیان	مهتاب شیرازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاهحسینی	کوثر شاهحسینی	آرش مرتضایی‌فر	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	آیدین مصطفی‌زاده	آیدین مصطفی‌زاده	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
جغرافیا	امیرحسین کاروین	امیرحسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	محمدحسین غلامی	محمدحسین غلامی	امیرحسین کاروین	سوگند بیگلری

### گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی



ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه ۲

(معمد بفرایی)

برای انتخاب نماینده آموزشی ۱۰ حالت و برای انتخاب نماینده ورزشی ۹

حالت وجود دارد. پس طبق اصل ضرب داریم:  $10 \times 9 = 90$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۲- گزینه ۲

(موسا عفتی)

$$n(S) = 50$$

$$n(A) = 50 - 45 = 5$$

تعداد سیب‌های ناسالم

$$\Rightarrow P(A) = \frac{5}{50} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

۳- گزینه ۴

(غردار روشنی)

ابتدا چادر ۴ نفره و سپس چادرهای ۳ و ۲ نفره را جای می‌دهیم.

$$\binom{9}{4} \times \binom{5}{3} \times \binom{2}{2} = 126 \times 10 \times 1 = 1260$$

دقت کنید که:

$$\binom{9}{4} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = 126$$

$$\binom{5}{3} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{3! \times 2 \times 1} = 10$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۰)

۴- گزینه ۴

(علیرضا پورقلی)

قسمت هاشورخورده همان پیشامد  $A - B$  است. یعنی اعضای که عضو

$A$  هستند ولی عضو  $B$  نیستند.

$$A - B = \{x \in S \mid x \in A \wedge x \notin B\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۹)

۵- گزینه ۴

(کوروش راوری)

استفاده از شاخص‌ها و نمودارها در گام چهارم تحلیل داده‌ها می‌باشد که

اشتباه در آن باعث اشتباه در گام پنجم یعنی بحث و نتیجه‌گیری می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۹)

۶- گزینه ۴

(مسین اسفینی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: صحیح است؛ زیرا نمودار جعبه‌ای به خوبی نشان می‌دهد که

داده‌های کمی در کدام قسمت پراکنده‌تر و در کجا فشرده‌ترند.

گزینه ۲: صحیح است؛ زیرا در میان داده‌های ارائه شده، داده دورافتاده

۳۱ وجود دارد، بنابراین میانگین و انحراف استاندارد (انحراف معیار)،

معیارهای مناسبی نمی‌باشند و باید از میانه و دامنه میان چارکی استفاده

کرد.

گزینه ۳: صحیح است.

گزینه ۴: غلط است؛ زیرا برای توصیف داده‌های کیفی (اسمی یا ترتیبی)

هم گزارش درصد و هم گزارش تعداد اهمیت دارد و گزارش ناقص می‌تواند

گمراه‌کننده باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۹)

۷- گزینه ۴

(معمد بفرایی)

مقدار  $m$  برابر میانگین داده‌هاست، پس:

$$m = \bar{x} = \frac{500}{100} = 5$$

$$\sigma^2 = 4 \Rightarrow \sigma = 2$$

$$\sigma \Rightarrow k - m = \sigma \Rightarrow k - 5 = 2 \Rightarrow k = 7$$

$$\Rightarrow m + k = 5 + 7 = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)



۸- گزینه «۴»

(معمد بگیری)

$$\xrightarrow{n=3 \text{ مضرب ۳ است}} a_3 = \frac{3 \times 3 + 1}{3} = \frac{10}{3}$$

$$\xrightarrow{n=5 \text{ مضرب ۳ نیست}} a_5 = 5^2 = 25$$

$$\xrightarrow{n=2 \text{ مضرب ۳ نیست}} a_2 = 2^2 = 4$$

$$\Rightarrow a_3 + a_5 - a_2 = \frac{10}{3} + 25 - 4 = \frac{10}{3} + 21 = \frac{10 + 63}{3} = \frac{73}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۹- گزینه «۱»

(معمد بگیری)

$$\xrightarrow{n=3} a_3 = \frac{(-2)^{3+1}}{3+3} = \frac{16}{6} = \frac{8}{3}$$

$$\xrightarrow{n=4} b_4 = \frac{2 \times 4 + 1}{4} = \frac{9}{4}$$

$$\Rightarrow a_3 + 2b_4 = \frac{8}{3} + 2 \times \frac{9}{4} = \frac{8}{3} + \frac{9}{2} = \frac{16 + 27}{6} = \frac{43}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۱۰- گزینه «۱»

(معمد بگیری)

۱, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21  
 $F_8 = 21$



$$a_1 = 1, a_2 = 3, a_3 = 6 \Rightarrow a_n = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$\Rightarrow a_6 = \frac{6 \times 7}{2} = 21$$

$$\Rightarrow \frac{F_8}{a_6} = \frac{21}{21} = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۱۱- گزینه «۱»

(نسترن صمدی)

در عدد داده شده ۳ رقم زوج و ۳ رقم فرد داریم.

که آن‌ها را به  $3! \times 3! \times 2!$  طریق می‌توان یک در میان چید، زیرا:

$$\frac{3}{3} \frac{3}{3} \frac{2}{2} \frac{2}{2} \frac{1}{1} \frac{1}{1} = 3! \times 3!$$

زوج فرد زوج فرد زوج فرد

$$\frac{3}{3} \frac{3}{3} \frac{2}{2} \frac{2}{2} \frac{1}{1} \frac{1}{1} = 3! \times 3!$$

فرد زوج فرد زوج فرد زوج

$$\Rightarrow 3! \times 3! \times 2! = 72$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۱۲- گزینه «۲»

(عمیرضا سجودی)

رابطه  $t_{n+1} - t_n = n + 1$  نشان می‌دهد که اختلاف هر دو جمله متوالی

برابر با  $n + 1$  می‌باشد.

$$\xrightarrow{n=1} t_2 - t_1 = 2k + 1 - 1 = 1 + 1 \Rightarrow 2k = 2 \Rightarrow k = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۱۳- گزینه «۲»

(علی شهبازی)

تعداد کل حالات که با ۵ نفر صف تشکیل می‌دهیم  $5! = 120$  است.

حالا حالت‌هایی که فائزه و کیانا در صف کنار هم هستند را حساب می‌کنیم:

$$\boxed{\text{فائزه و کیانا}} \Rightarrow 4! \times 2! = 48$$

$4! \times 2!$

الان کافی است تعداد کل حالات را منهای حالت‌هایی کنیم که فائزه و کیانا

کنار هم هستند:  $120 - 48 = 72$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۱۴- گزینه «۲»

(معمد بگیری)

باید دو نقطه از خط  $d_1$  و ۲ نقطه از خط  $d_2$  انتخاب کنیم:

$$\binom{3}{2} \times \binom{5}{2} = 3 \times 10 = 30$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)



۱۵- گزینه «۲»

(معمد بگیرایی)

$$p(n+1, 2) = \frac{1}{3} \times C(n, 2) \Rightarrow (n+1)n = \frac{1}{3} \times \frac{n(n-1)}{2}$$

$$\Rightarrow n+1 = \frac{5}{3}(n-1) \Rightarrow n - \frac{5}{3}n = -\frac{5}{3} - 1$$

$$\Rightarrow -\frac{2}{3}n = -\frac{8}{3} \Rightarrow n = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۱۶- گزینه «۱»

(تسترن صمدی)

A: پیشامد این‌که دو آذر ماهی در روزهای متفاوتی از ماه متولد شده

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{30 \times 29}{30 \times 30} = \frac{29}{30}$$

باشند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۱۷- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

در تابع (مدل ریاضی) میانگین دمای هوای تهران در هر روز از ماه مهر، اعضای دامنه برابر با شماره هر روز ماه مهر است که با مجموعه  $\{1, 2, 3, \dots, 30\}$  نشان داده می‌شود و زیرمجموعه‌ای از اعداد طبیعی است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۴۶ تا ۵۰)

۱۸- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

از مجموع ارقام سطرهای مثلث خیام دنباله زیر به‌دست می‌آید:

$$1, 2, 4, 8, 16, \dots$$

$$\begin{matrix} & \uparrow & & \uparrow & & \uparrow \\ & \times 2 & & \times 2 & & \times 2 \end{matrix}$$

$$\Rightarrow a_{n+1} = 2a_n$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۲)

۱۹- گزینه «۳»

(معمد بگیرایی)

$$\xrightarrow{n=4} a_5 = a_4 + 3 \Rightarrow 6 = a_4 + 3 \Rightarrow a_4 = 3$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = 2a_3 \Rightarrow 3 = 2a_3 \Rightarrow a_3 = \frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

۲۰- گزینه «۱»

(معمد بگیرایی)

$$7x + 6 = 3(x+1) + 2 + 3x + 2$$

$$7x + 6 = 3x + 3 + 2 + 3x + 2$$

$$x = 7 - 6 \Rightarrow x = 1$$

بنابراین جمله ششم دنباله فیبوناچی را می‌خواهیم:

۱, ۱, ۲, ۳, ۵, ۸, ۱۳, ۲۱, ...  
↓  
جمله ششم

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

### علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

شمس‌الدین و قمر، اثری از «میرزا حسن‌خان بدیع» است.

منشآت، اثری از «قائم‌مقام فراهانی» است.

تاریخ بیداری ایرانیان، اثری از «ناظم‌الاسلام کرمانی» است.

خداوندنامه، اثری از «صبای کاشانی» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۲- گزینه «۱»

(یاسین مهریان)

موارد «د» و «ه» کاملاً صحیح‌اند.

#### تشریح سایر موارد:

«الف»: این توضیحات، مربوط به «مشتاق اصفهانی» است.

«ب»: «قآنی شیرازی» از قصیده‌سرایان این سبک است.

«ج»: شاعران دوره بیداری به محتوا بیش از صور خیال توجه داشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۵)

۲۳- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

ادیب‌الممالک فراهانی در قالب قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی

کرده است.

سایر گزینه‌ها، کاملاً درست‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸ و ۲۰)



۲۴- گزینه «۴»

(یاسین معریان)

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: مسائل اخلاقی تا حد زیادی کارایی خود را از دست می‌دهند.

گزینه «۲»: نگرش شاعران: جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی

گزینه «۳»: رونق طنز سیاسی - اجتماعی مربوط به نثر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۲۵- گزینه «۱»

(فرهار علی‌نژاد)

به کار بردن ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات عامیانه (سیلی نقد را به حلوای نسیه

ترجیح دادن) و زبان ساده این عبارت (که از آثار محمدعلی جمال‌زاده

است)، تأثیر نثر ساده و عامیانه دهخدا را به خوبی نشان می‌دهد.

**تشریح گزینه‌های دیگر:**

گزینه «۲»: این عبارت ویژگی‌های نثر دوره‌های اول نثر فارسی را داراست و

استفاده از سجع و دستور تاریخی (کس را به تو حیلست نیست) در آن دیده

می‌شود.

گزینه «۳»: استفاده از عبارتی موزون (زین هر دو نام ماند چو سیمرغ و

کیمیا) و آرایه سجع (کجا و کیمیا) در این عبارت، ویژگی سبک قائم‌مقام

فراهانی است.

گزینه «۴»: مطابقت موصوف و صفت در عبارت «احکام معروفه» از

مشخصات سبک هندی است که در این عبارت مربوط به دوره بیداری نیز

هنوز به چشم می‌خورد. این عبارت زبان ساده‌ای دارد اما همین مورد، تعلق

آن را به دوره بیداری (همزمان با دهخدا) نشان می‌دهد و مربوط به دوره

بعد نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۶- گزینه «۲»

(ممد مهرثی)

تناقض: زنده بودن در عین جان دادن / مراعات نظیر: مرغ - صید / تضاد:

مرده - زنده

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)، مبارزه وی با نمرود و گلستان

شدن آتش بر ایشان / بیت فاقد جناس است.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: تضاد: «گرفتار» و «آزاد»، «نیست» و «است» / تکرار: گرفتار

گزینه «۲»: تناقض: دیدن شخصی که کور مادرزاد است. / لف و نشر: لف ۱:

رخ، لف ۲: زلف، نشر ۱: روز، نشر ۲: شب

گزینه «۴»: مراعات نظیر: خم - میکده / تشبیه: سیل کهسار خم، خانه پرهیز

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۲»

(ممن فرای)

«مصر وجود» در بیت «الف»، اضافه تشبیهی و «ما یوسف مصر وجود

هستیم» نیز تشبیه بلیغ اسنادی است.

در بیت «ه»، «لعل» استعاره از «لب» است و به چشمه حیوان تشبیه شده

و از آن هم برتر دانسته شده است.

در بیت «ه» نیز تلمیح به داستان آب حیوان و حضرت خضر (ع) دیده

می‌شود.

بیت «ب» تلمیح به داستان حضرت عیسی (ع) دارد.

بیت «ج» تلمیح دارد به رانده شدن حضرت آدم (ع) از بهشت.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: بیت «ب» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

گزینه «۳»: بیت «ب» فاقد تشبیه است.

گزینه «۴»: بیت «ج» تشبیه ندارد. / بیت «د» تلمیح ندارد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

بیت «پ»: تناقض: آشکار بودن نهان

بیت «ث»: استعاره: «رو کردن ناامیدی به سوی محراب نیاز» استعاره و

تشخیص است.

بیت «ب»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)

بیت «الف»: تضاد: رفت - نرفت

بیت «ت»: لف و نشر (مرتب): لف: ۱: غمزه روز - لف: ۲: طره شب/ نشر: ۱: روی - نشر: ۲: موی

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۱

متناقض نما: خار و خاشاک، گل و ریحان است.

تشبیه: «خار جفا»، «خاشاک جفا»، «خار و خاشاک، گل و ریحان است».

مراعات نظیر: «گل و ریحان» / «خار و خاشاک»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۱- گزینه ۴

نوع نظم هجایی همه مصراع‌ها، «همسان» است؛ اما وزن گزینه «۴»، از نوع «ناهمسان» است.

وزن مصراع گزینه «۴»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلن

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۳»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۳۲- گزینه ۲

ابیات «الف» و «ج»، قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را دارا هستند.

وزن ابیات:

بیت «الف»: «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» یا «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل»

بیت «ب»: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن»

بیت «ج»: «مفعول مفاعلن فعولن» یا «مستفعل فاعلاتن مستفعل»

بیت «د»: فاعلاتن مفاعلن فاعلن

بیت «ه»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۳۳- گزینه ۲

(سیر جمال طباطبایی نژاد)

در گزینه «۲»، چه همزه را «خراسان آرد = خراسانارد / جان آرد = جانارد» در هر دو مصراع بخوانیم و چه حذف کنیم، در وزن بیت تأثیری ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: همزه «آینهات (آینت)» و «از» حذف می‌شود.

گزینه «۳»: همزه «برآرد» و «آینه» هر دو حذف می‌شوند.

گزینه «۴»: همزه «اندام» حذف می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۴۹)

۳۴- گزینه ۳

(کتاب آبی پیمان‌های)

در هجای پنجم و دوازدهم مصراع اول و هجای هفتم و نهم مصراع دوم، اختیار بلند تلفظ کردن کسره اضافه دیده می‌شود و هم‌چنین با توجه به وزن بیت، مصوت کوتاه پایان کلمه «تو» باید بلند تلفظ شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اختیار بلند تلفظ کردن کسره اضافه دیده نمی‌شود.

گزینه «۲»: اختیار بلند تلفظ کردن مصوت پایان کلمه دیده نمی‌شود.

گزینه «۴»: اختیار بلند تلفظ کردن مصوت پایان کلمه دیده نمی‌شود.

توجه: در صفحه ۸۹ کتاب علوم و فنون ادبی (۲)، خوانندیم که هجاهای پایان نیم‌مصراع در اوزان دولختی، همانند هجای پایان مصراع در نظر گرفته می‌شوند و همواره بلند به‌شمار می‌آیند؛ بنابراین، واژگان «دیده» و «بسته» در گزینه «۴»، دارای اختیار بلند تلفظ کردن مصوت پایان کلمه نیستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

۳۵- گزینه ۳

(رضا نوروزیگی)

در این گزینه، دو اختیار شاعری زبانی وجود دارد:

چِ خُ شَس ت) و (کَ فِو ف تَد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (أَ گَ رِج تِ مَ ل) و (مَ تِ تِ صَ لِ)

گزینه «۲»: (تَ هَ مِین)، (گُ نَ هَس ت) و (نَ ظَ رَز)

گزینه «۴»: (لَم شَ بَان) و (سَ مَ عَس ت)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)



۳۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در هجای پنجم مصراع اول، تغییر کمیت مصوت (بلند به کوتاه) وجود دارد.  
(خونی چندین)

در هجای یازدهم مصراع اول، تغییر کمیت مصوت (کوتاه به بلند) به خاطر کسره اضافه دیده می‌شود. (کمر کوه کن)

در هجای پایانی (پانزدهم) مصراع اول، حذف همزه صورت گرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۳۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و سه بیت دیگر نفی تقلید است؛ اما در بیت گزینه «۴»، مفهوم بیت حول شکایت عاشق از معشوق می‌گردد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۳۸- گزینه «۲»

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناممکن بودن چشم بستن عاشق به روی زیبایی‌های معشوق

مفهوم بیت گزینه «۲»: نگوهرش گوشه‌نشینی زاهدان

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۵۷)

۳۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

منظور از «محبوبه نیلگون عماری» در بیت صورت سؤال، «خورشید» است و بیت صحنه طلوع خورشید را توصیف می‌کند. در بیت گزینه «۴» نیز فردوسی با لحنی حماسی طلوع آفتاب و شروع روز را توصیف کرده است. «خور» در این بیت همان خورشید است.

**تشریح گزینه‌های دیگر:**

گزینه «۱»: این بیت خاقانی هم به آغاز صبح اشاره دارد، اما از لحاظ تصویری با بیت صورت سؤال قرابت چندانی ندارد، زیرا دقیقاً به طلوع خورشید اشاره نکرده است.

گزینه «۲»: شاعر این بیت به توصیف بازشدن شکوفه گل پرداخته است و گل را به لیلی (معشوق) تشبیه کرده است که سرش را از عماری (کجاوه) بیرون آورده است.

گزینه «۳»: وقتی زلف معشوق بر چهره‌اش افتاد، مردم بانگ برآوردند که آفتاب گرفت (تشبیه روی معشوق به آفتاب).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۷)

۴۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

مفهوم «جان‌فشانی در راه آزادی» به‌طور مشترک در ابیات صورت سؤال و گزینه «۴» مطرح شده است.

**تشریح گزینه‌های دیگر:**

گزینه «۱»: برای به‌دست آوردن آزادی با اشتیاق در حرکت هستیم. گزینه «۲»: برای رها شدن از قید بندگی باید آزاده بود. گزینه «۳»: هر کس برای آزادی ارزش قائل شود، قابل احترام جهانیان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۷)

### جامعه‌شناسی (۳)

۴۱- گزینه «۲»

(آزیتا بیدری)

- یادگیری دانش عمومی، از بدو تولد آغاز می‌شود و تا پایان عمر ادامه می‌یابد.

- هر وقت در یک جامعه، مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.

- دیدگاه دوم رابطه دانش علمی و دانش عمومی، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

- با ایجاد تعارض در ذخیره دانشی جوامع، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود؛ دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۴، ۵، ۷ و ۸)





۴۲- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.

- هرآنچه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای، دانشگاهی و... می‌آموزند، ذخیره آگاهی یا ذخیره دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد.

- ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم؛ بیشتر از آن استفاده می‌کنیم و در تعامل با یکدیگر آن را به کار می‌بریم.

- جهان متجدد، براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند.

(پایه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۷)

۴۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

- علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند.

- دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما

را توضیح دهند و ما با شناخت این قواعد هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.

- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و

انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۴۴- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

از فعالیت‌های غیرارادی انسان بحث نمی‌کند. ← علوم انسانی و علوم اجتماعی

ساختار اجتماعی را مطالعه می‌کند ← جامعه‌شناسی کلان

اشتراک موضوع روان‌شناسی اجتماعی و مدیریت ← پدیده‌های اجتماعی

شناخت آن بدون فهم معنا و هدف آن ممکن نیست. ← کنش انسانی

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۶)

۴۵- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

شناسایی جامعه و پدیده‌های اجتماعی صرفاً با دانش ابزاری ← تصور جامعه همچون واقعیتی بیرونی

برجسته‌سازی شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان ← موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

ساماندهی ارتباط انسان‌ها با یکدیگر ← فایده قواعد اجتماعی

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳، ۲۷ و ۲۹)

۴۶- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینی)

- یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

- هدف جامعه‌شناسی تبیینی، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است.

- جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه

علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل، اگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌-

شناسی، ابتدا نام «فیزیک اجتماعی» را برای این رشته برگزید.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۷ و ۲۹)



۴۷- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

رویکرد تبیینی، با روش تجربی به مطالعه رفتارهای قابل مشاهده نوجوانان می‌پردازد (یافتن رابطه علیت).

از نظر رویکرد تفسیری، عامل اصلی گرایش کاربران به اینترنت معنای استفاده از این ابزار است.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، ترکیبی)

۴۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- سلطه نظم اجتماعی که گویا هدفی جدا از انسان و نیازهای واقعی او دارد: قفس آهنین

- قابل فهم نبودن ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضدارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی: سقوط ارزش‌ها.

- محدود شدن مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده: نادیده‌گرفتن معنای کنش

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۴۹- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی ← نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی

اشتراک مطالعه موردی و قوم‌نگاری ← روش‌های کیفی

روش مستقل و ویژه علوم انسانی و علوم اجتماعی در قرن بیستم ← تفسیر در دیدگاه ماکس وبر، اگر جامعه‌شناس به نقد و ارزیابی یا اصلاح آرمان‌ها و عقاید و ارزش‌ها که پدیده‌هایی نامحسوس‌اند بپردازد، کاری غیرعلمی کرده است زیرا پدیده‌های نامحسوس، قابل مطالعه علمی براساس روش تجربی نیستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۸ تا ۵۱)

۵۰- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینوی)

الف) خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

ب) وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست.

ج) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۵۱- گزینه «۲»

(آزیرین مصطفی زاره)

«لذو فضل علی الناس»: دارای فضلی بر مردم است (رد سایر گزینه‌ها) / «أكثر الناس»: بیشتر مردم (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لا يشكرون»: شکرگزاری نمی‌کنند (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۵۲- گزینه «۴»

(سیرممرعلی مرتضوی)

«هؤلاء رجال»: اینان مردانی هستند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لعلهم یغیرون»: امید است تغییر دهند (داده) (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «طریقه حیاتهم»: روش زندگی خود / «یعودون إلی الله»: به سوی خدا بازگردند (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۵۳- گزینه «۴»

(کاظم غلامی)

«لا اختراعات آتی»: اختراعاتی که (رد گزینه ۲) / «تسقل»: ساده می‌کنند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «تطور»: بهبود می‌بخشند، بهینه می‌کنند (رد گزینه ۱) / «قد تُستخدم»: گاهی به کار گرفته می‌شوند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «مجال»: زمینه (رد گزینه ۱) / «انهدام الحیاة»: انهدام زندگی، ویرانی زندگی (رد گزینه‌های ۲ و ۳) (مصدر از باب انفعال و لازم است.) / «و ما هو غیر صالح للبشر»: آنچه شایسته بشر نیست (رد گزینه ۳) («نبوده» صحیح نیست) / (در گزینه ۲، «ما» اضافی است)

(ترجمه)



۵۴- گزینه «۴»

(علی مفسن زاده)

«كُنْتُ أَعْلَمُ»: می دانستم (رد گزینه ۱) / «تُعْطَى»: داده می شود (رد گزینه ۲) / «كُلَّ مَنْ»: هر کس که، هر کسی که (رد گزینه های ۱ و ۳) / «إِنْتَفَعْتَ مِنْهُ»: از او سود برده است (رد گزینه های ۱ و ۲) / «وَأَنَا فِي الْخَامِسِ عَشْرٍ مِنْ عُمُرِي»: در حالی که پانزده ساله بودم (رد گزینه های ۱ و ۳) (این عبارت یک جمله حالیه بوده و باید به شکل «در حالی که» ترجمه شود، توجه شود در گزینه «۳» «در حالی که» استفاده شده ولی به صورت نادرست به کار رفته است).

(ترجمه)

۵۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه ای)

«الَّذِينَ»: کسانی که (رد سایر گزینه ها) / «يَعْرِفُونَ»: می دانند، می شناسند (رد گزینه های ۲ و ۴) / «أَنْ»: که / «دَاءَهُم»: دردشان (رد گزینه های ۱ و ۴) / «بَيْنَ النَّاسِ»: بین مردم (رد گزینه ۲) / «أَعْمَالَهُمُ الْخَيْرَةَ»: کارهای نیکشان (رد گزینه های ۱ و ۴) / «فَلْيَلْبَسُوا جَدًّا»: (در این جا) بسیار کم، خیلی اندک (رد سایر گزینه ها)

(ترجمه)

۵۶- گزینه «۲»

(نویر امساک)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «أَنْ يَذْكَرَ عِنْدَ النَّاسِ»: نزد مردم یاد شود (فعل مجهول است) / گزینه «۳»: «بِأَنَّ حَالَهُ لَبِخٌ» اشتباه است چراکه «مبتسماً» در اینجا حال نمی باشد بلکه خیر «یکن» است.

گزینه «۴»: «در حالی که» به اشتباه در ابتدای جمله آمده است.

(ترجمه)

۵۷- گزینه «۳»

(سید ممبر علی مرتضوی)

«این حادثه ای نبود که ....» معادلی در عبارت عربی ندارد.

ترجمه صحیح عبارت: پدر مُرد اما این حادثه اراده فرزند را سست نکرد!

(ترجمه)

۵۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه ای)

«أَيَا غَمَانَ مَيَّ كُنِي»: أ تظنُّ، هل تزعْمُ / «أفریده شده ای»: (فعل مجهول) قد خَلَقْتَ (رد گزینه های ۱ و ۳) / «از نقره یا طلا»: من الفضة أو الذهب (رد گزینه های ۱ و ۴)

(تعریب)

ترجمه متن درک مطلب:

«بر انسان واجب است که برادرش را در کارهایش نصیحت کند. نصیحت در کارهای دین و دنیا از مهم ترین حقوق مسلمان بر مسلمان (دیگر) است. قطعاً نصیحت کننده باید در نصیحت به اخلاق پای بند باشد. پس نباید هدفش از نصیحت ریا یا شهرت یا آبروریزی نصیحت شونده باشد. نصیحت باید به روشی درست و نرم باشد تا فرد از آن تأثیر بپذیرد و نصیحت را قبول کند. بهتر است که نصیحت شونده تنها باشد. هیچ شکی نیست که هر کس برادرش را آشکارا نصیحت کند، او را لکه دار کرده و هر کس مخفیانه او را نصیحت کند، او آراسته است. واجب است که نصیحت کننده به آنچه نصیحت می کند آگاه باشد تا با بصیرت نهی یا امر کند. از اخلاق نصیحت آن است که نصیحت کننده به نصیحت عمل کند قبیل از آنکه دیگری را بدان نصیحت نماید و بر آزاری که گاهی در معرض آن قرار می گیرد، صبر نماید. پس لقمان به پسرش فرمود در حالی که او را پند می داد: «ای پسر کم نماز را بپا دار و به معروف امر کن و از منکر نهی کن و بر آنچه تو را دچار کند، صبر پیشه کن...» او را به صبر بر آنچه به خاطر امر به معروف و نهی از منکر گاهی دچارش می کند، امر می نماید.»

۵۹- گزینه «۳»

(سید ممبر علی مرتضوی)

در گزینه «۳» آمده است: «اگر نصیحت شونده را با کلام خود بی آبرو کنیم، نصیحت را قبول می کند!» که مطابق متن نادرست است.

ترجمه گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: باید بدانیم که نصیحت از حقوق برادرانمان بر ماست! گزینه «۲»: از آداب نصیحت است که به چیزی که آن را به خوبی می شناسیم، نصیحت کنیم! گزینه «۴»: نصیحت کنندگان نباید مردم را به کار نیک دعوت کنند و خودشان را فراموش نمایند!

(درک مطلب)

۶۰- گزینه «۴»

(سیر مفعولی مرتضوی)

نصیحت کردن فرد بین مردم ...

«صحیح نیست چون از جایگاهش نزد دیگران کم می‌کند»

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «عمل زشتی است چون با روش درست و نرمی نیست! گزینه

«۲»: «گاهی به فرد سود می‌رساند چون دیگران نیز به آن امر خواهند کرد!

گزینه «۳»: «به نصیحت شونده سود نمی‌رساند چون او با گوش باطن آن را

نمی‌شنود!

(درک مطلب)

۶۱- گزینه «۴»

(سیر مفعولی مرتضوی)

آیه شریفه در گزینه «۴»: «بگو شما را فقط به یک چیز پند می‌دهم که فردی

و گروهی برای خدا قیام کنید؛ در متن در رابطه با قیام فردی و جمعی برای

خدا اشاره‌ای نشده است.

(درک مطلب)

۶۲- گزینه «۲»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«اسم تفضیل (من مصدر له حرف زائد) نادرست است. اسم تفضیل بر وزن

«أفعل» از مصدر مجرد ثلاثی (بدون حرف زائد) گرفته شده است.

(تلیل صرفی و اعراب)

۶۳- گزینه «۳»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«فاعله» «الناصح» نادرست است.

دقت کنید در عربی هیچگاه فاعل قبل از فعل نمی‌آید.

(تلیل صرفی و اعراب)

۶۴- گزینه «۴»

(آیدین مصطفی زاده)

با توجه به اینکه «المرتفعة» اسم فاعل است پس شکل صحیح آن

«المُرْتَفِعَة» می‌باشد.

(ضبط حرکات)

۶۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

عبارت گزینه «۲»: «و از روزگار خود گلایه و شکایت می‌کنیم، درحالی که

گاهی ندارد» به عبارت صورت سؤال (داروی تو در تو است و نگاه نمی‌کنی،

و درد تو از تو است و احساس نمی‌کنی) نزدیک‌ترین است.

(مفهومی)

۶۶- گزینه «۳»

(سیر مفعولی مرتضوی)

ترجمه گزینه «۳»: جوان فقط با امید به آرزوهایش می‌رسد نه با غرور!

در این گزینه «لا» به صورت «نه» ترجمه شده است و بر سر اسم نکره هم

وارد نشده است، پس از نوع نفی جنس نیست؛ در حالی که در سایر گزینه‌ها

لای نفی جنس داریم که بر سر اسم نکره آمده است و به صورت «هیچ ...

نیست» ترجمه می‌شود.

(انواع عملیات)

۶۷- گزینه «۲»

(کازم غلامی)

صورت سؤال عبارتی را می‌خواهد که در آن کلمه‌ای که با خود مفهوم «شک

و گمان» را دارد، به کار نرفته باشد. در گزینه «۲» چنین کلمه‌ای وجود

ندارد و «کأن» برای بیان تشبیه به کار رفته است: «کوه‌ها مانند ستون‌هایی

که آسمان را ثابت نگاه داشته‌اند یا مانند راه‌هایی هستند که ما را به آن

می‌رسانند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاید بشر روزی بتواند زمان زلزله را قبل از رخ دادن آن بفهمد.

← «قد» در کنار «مضارع» می‌تواند مفهوم تردید را برساند.

گزینه «۳»: شاید برخی از دانش‌هایی که در مدرسه یاد می‌گیریمشان اصلاً

فائده‌ای نداشته باشند. ← «لعل» می‌تواند مفهوم «شک و گمان» را برساند.

گزینه «۴»: شاید خشنودی پدر و مادرم در دوری من از ورزش باشد. ←

«کأن» می‌تواند شک و گمان را بیان کند.

(انواع عملیات)



**تاریخ (۳)**

**۷۱- گزینه ۲»**

(بهروز یبسی)

یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است. او به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

**۷۲- گزینه ۲»**

(بهروز یبسی)

اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار منتشر کرد و چند سال بعد امیرکبیر روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبود آزادی بیان، برخی از روزنامه‌نگاران در خارج از کشور اقدام به نشر روزنامه‌هایی به زبان فارسی کردند که نسخه‌هایی از آن‌ها به صورت مخفیانه به داخل ایران می‌رسید.

(تاریخ ۳، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

**۷۳- گزینه ۳»**

(میلاد باغ‌شیقی)

شاهان قاجار فاقد ابزارهای لازم مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

**۷۴- گزینه ۲»**

(میلاد هوشیار)

اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه زیاد دوام نیاورد؛ زیرا ناپلئون اندکی بعد تمام تعهدات خود در برابر ایران را زیر پا گذاشت و با روسیه صلح کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۶)

**۶۸- گزینه ۴»**

(آیرین مصطفی‌زاده)

عبارت سوال از ما جمله‌ای را خواسته که به کل آن تاکید شده است. «این» از حروف مشبّهة بالفعل است که به کل جمله تاکید می‌کند که در گزینه «۴» در اول جمله آمده. در گزینه «۱»، «إنّما: فقط» هیچ تأکیدی بر جمله ندارد، در گزینه «۲»، «آن» از حروف مشبّهة بالفعل دو جمله را بهم ربط می‌دهد، در گزینه «۳»، «این» از ادات شرط است.

(انواع عملات)

**۶۹- گزینه ۳»**

(آیرین مصطفی‌زاده)

حال مفرد همان حالی است که اسم باشد نه جمله؛ در گزینه «۳»، «فرحین» حال و صاحب حال آن «المتفرجون» می‌باشد. ترجمه عبارت: «تماشاگران تیم برنده‌شان را با خوشحالی در ورزشگاه تشویق می‌کنند». در گزینه «۱»، «مختبراً» مفعول، در گزینه «۲»، «خطیراً» خبر برای «کان»، در گزینه «۴»، «طناً» معدود «أربعین» است.

(قواعد اسم)

**۷۰- گزینه ۳»**

(معمد داورپناهی - بفتورد)

صورت سؤال خواسته جمله حالیه‌ای را مشخص کنیم که دلالت بر استمرار (معنای ماضی استمراری) داشته باشد.

در گزینه «۳»، «و هو یحمل» جمله حالیه با فعل مضارع است و چون قبل از آن، فعل ماضی آمده، پس معنای ماضی استمراری می‌دهد:

«و هو یحمل: در حالی که حمل می‌کرد»

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه‌های «۱» و «۲»: جمله حالیه نداریم.

گزینه «۴»: «و هی قد وصفتها» جمله حالیه است اما با فعل ماضی آمده است، نه مضارع.

(انواع عملات، مال)



۷۵- گزینه «۳»

(پوار میریلوکی)

جنگ داخلی آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۷۶- گزینه «۳»

(امیرحسین کاروین)

ارزانی نیروی کار، طرح و نقش‌های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی و سرمایه‌گذاری خارجی در تولید و تجارت از سوی دیگر، سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد. علاوه بر آن رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها نیز تأثیر بسزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین داشت.

(تاریخ ۳، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۷۷- گزینه «۲»

(امیرحسین کاروین)

به دستور شاه، میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل، ملک‌المتکلمین و سید جمال‌الدین واعظ در دوره استبداد صغیر اعدام شدند؛ اما شیخ فضل‌الله نوری در دوره دوم مشروطه و به دست مشروطه‌خواهان به اعدام محکوم گردید.

(تاریخ ۳، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۷۲، ۷۴ و ۷۵)

۷۸- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

شیخ فضل‌الله نوری به دلیل اعمال نفوذ غرب‌گرایان در نهضت مشروطه و انحراف آن از مسیر اسلامی و ملی اولیه از صف طرفداران مشروطه جدا شد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۷۹- گزینه «۴»

(علی‌مفکر کریمی)

براساس پیمان منعقد شده با آلمان در کاخ ورسای پاریس، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید. به علاوه، آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق و محدود نگاه‌داشتن توان نظامی خود شدند. (نادرستی گزینه ۴)

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۶)

۸۰- گزینه «۴»

(امیرحسین کاروین)

دولت موقت ملی در کرمانشاه تاسیس شد و به دنبال شکست سپاه عثمانی از اتفاق مثلث فروپاشید.

**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: عشایر عرب خوزستان در نبرد جهاد غیورانه با قوای بیگانه جنگیدند.

گزینه «۲»: این دو دولت ابتدا مناطق نفوذی را که قبل‌تر در قرارداد ۱۹۰۷ برای خود تعیین کرده بودند اشغال کردند و سپس در قرارداد ۱۹۱۵ ایران را به دو قسمت تقسیم کردند.

گزینه «۳»: آلمان نازی دولت درگیر در جنگ جهانی دوم بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

**جغرافیا (۳)**

۸۱- گزینه «۲»

(مهمدعلی فطیعی)

به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد افراد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۹)

۸۲- گزینه «۴»

(مهمد ابراهیم مازنی)

در مگالاپلیس، حومه‌ها و شهرک‌های اقماری یک مادرشهر، به حومه‌ها و شهرک‌های مادرشهر دیگر پیوند می‌خورد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۸۳- گزینه «۱»

(امیرحسین کاروین)

در روستاها چون جمعیت کمتر است، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری میان آن‌ها بیشتر است. آداب و رسوم و شیوه زندگی در شهر و روستا متفاوت است. در شهرها نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۸۴- گزینه ۴»

(فاطمه سقایی)

پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای محرومیت‌زدایی از مناطق روستایی به این مناطق توجه ویژه‌ای شد. جهاد سازندگی برای رسیدن به اهدافی چون رسیدگی به مناطق محروم، فعالیت‌های زیادی در روستاها انجام داد که از آن جمله می‌توان به ایجاد شبکه‌های آب آشامیدنی و برق، خدمات بهداشتی، آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به روستائیان، ایجاد و توسعه راه‌های روستایی و لایروبی و نگهداری قنات‌ها اشاره کرد.

(بغرافیا (۳)، بغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳)

۸۵- گزینه ۱»

(فاطمه سقایی)

شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به‌طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون اینکه منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط‌زیست داشته باشد.

(بغرافیا (۳)، بغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۸)

۸۶- گزینه ۴»

(فاطمه سقایی)

سکونتگاه‌ها از نظر جمعیت و عملکرد متفاوت‌اند. به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت‌وآمد افراد وجود دارد، حوزه نفوذ آن سکونتگاه می‌گویند. در شکل سکونتگاهی صورت سؤال، سکونتگاهی که به رأس هرم نزدیک‌ترند حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند و هر چه به قاعده هرم نزدیک‌تر می‌شویم وسعت حوزه نفوذ کم‌تر می‌شود.

(بغرافیا (۳)، بغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ و ۹)

۸۷- گزینه ۱»

(امیرحسین کاروین)

در نیم‌قرن اخیر سه عامل موجب گسترش و تحول در صنعت حمل و نقل شده است: ۱- افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل‌ونقل، ۲- گسترش تجارت و اقتصاد جهانی، ۳- پیشرفت‌های علمی و فناوری در تولید وسایل حمل‌ونقل

(بغرافیا (۳)، بغرافیای حمل و نقل، صفحه ۳۳)

۸۸- گزینه ۱»

(مهمرباشا مهموری‌ها)

در اوایل قرن نوزدهم، نخستین لوکوموتیوهای مجهز به موتور بخار در انگلستان ساخته شدند و به این ترتیب، حمل‌ونقل ریلی موجب حرکت آسان‌تر بار و حمل بارهای سنگین به نقاط نسبتاً دور شد و به مرور رونق بسیار پیدا کرد.

(بغرافیا (۳)، بغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۲)

۸۹- گزینه ۱»

(فاطمه سقایی)

با به‌کارگیری کشتی‌های رو-رو، تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: کشتی‌های کانتینری

گزینه ۳: کشتی‌های فلّه‌بر

گزینه ۴: کشتی‌های کروز

(بغرافیا (۳)، بغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۳)

۹۰- گزینه ۲»

(امیرحسین کاروین)

قطارها - به‌ویژه قطارهای امروزی- در مقایسه با روش‌های دیگر، آلاینده‌گی بسیار کمتری برای محیط زیست دارند.

(بغرافیا (۳)، بغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۴۵، ۴۸، ۵۲ و ۵۵)

فلسفه دوازدهم

۹۱- گزینه ۳»

(مهمرباشین غلامی)

وجود و ماهیت فقط در بعد ذهنی تفکیک‌پذیر هستند و وجود هم مثل سایر مفاهیم می‌تواند به ذهن متبادر شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

این وجود است که مفاهیم را به ذهن متبادر می‌کند. (رد گزینه ۱).

در صورتی که وجود عین ماهیت باشد؛ نه جزء آن، همه موجودات شبیه هم

می‌شوند (رد گزینه ۲)

وجود و ماهیت از پرکاربردترین مفاهیم میان انسان‌ها هستند. (رد گزینه ۴)

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۹۲- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

برای تشخیص حمل اولی ذاتی باید این سؤال را بپرسیم که آیا محمول را می‌توانیم از موضوع جدا کنیم و موضوع تغییر نکند؟

بله ← حمل شایع صناعی

خیر ← حمل اولی ذاتی

موجود بودن و وجود داشتن جزء غیرقابل انفکاک از واجب‌الوجود بالذات است؛ پس اولی ذاتی است.

**بررسی سایر گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: مربع بودن ویژگی ذاتی چهارضلعی نیست.

گزینه «۲»: وزن داشتن با شکل هیچ رابطه‌ای ندارد.

گزینه «۴»: گیاه بودن ویژگی ذاتی دارای حیات نیست.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۹۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

رابطه امکانی در صدق و کذب اجتناب‌پذیر است، به این معنا که قضیه حتماً کاذب یا حتماً صادق نیست.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه ۱۱)

۹۴- گزینه «۱»

(مهمرسین غلامی)

مفهوم انسان ذاتاً ممکن‌الوجود است و در صورت وجود علت، می‌تواند واجب‌الغیر باشد اما ذات آن تغییری نمی‌کند.

رابطه علیت رابطه‌ای واقعی در خارج است. (رد گزینه «۲»)

در صورتی که علت ناقصه موجود باشد، علت تامه نباشد، وجود معلول قطعاً ممکن نیست و به وجود هم نمی‌آید. (رد گزینه «۳»)

واقعیات فقط از حیث ذات امکان ذاتی دارند. (رد گزینه «۴»)

(فلسفه دوازدهم، ترکیبی)

۹۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

از نظر هیوم معرفت از طریق حس و تجربه به دست می‌آید. ما فقط توالی دو پدیده را دیده‌ایم و رابطه علیت را از آن برداشت کرده‌ایم. در حالی که این رابطه اصلاً قابل مشاهده نیست؛ پس برداشت ما صحیح نیست.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۹۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

ارتباط و پیوستگی میان هر شی و منشأ آن، از نتایج اصل علیت است که مصادیق آن را با کمک تجربه پیدا می‌کنیم.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

۹۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

معنای اول اتفاق این است که میان علت و معلول رابطه حقیقی و ضروری وجود ندارد، پس با انکار وجوب‌بخشی علت به معلول بدست می‌آید.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از جهان، صفحه ۲۴)

۹۸- گزینه «۱»

(مهمرسین غلامی)

ارسطو در برهان «درجات کمال» و افلاطون در بیان ویژگی‌های نوعی از هستی که منطبق بر توصیفات خدا در ادیان است، این الفاظ را به کار بردند و «فقط ناظم و خالق» مبتنی نظر هیوم درباره برهان نظم است و در خداشناسی فارابی استدلال اوست که مبتنی بر تقدم علت بر معلول است.

(فلسفه دوازدهم، ترکیبی)

۹۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

وجود نظم در جهان مبنای برهان نظم است و ربطی به برهان کانت در اثبات ضرورت وجود خدا ندارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۶)

۱۰۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای - با تغییر)

عبادت و اطاعت از خدا الزاماً از آثار عشق الهی نیست.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۴۸)